БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 252 (8777)
ОКТЯБРИИН 24
ПЯТНИЦА
1958 он

Сэп 20 мүнгэн

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! МТС-үүдые шэнэдхэн хубилгаһан, колхозуудые улам бэхижүүлһэн ябадал социалистическэ хүдөө ажахые хүсэ ехэтэйгээр дэбжэхэ шэнэ арга боломжонуудые нээжэ үгэнэ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие улам саашадань хүгжөөхэ талаар партиин хараалһан хэмжээнүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэгты!

(АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН 41 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАҺАН КПСС-эй ЦК-гэй УРЯАНУУДҺАА)

Фермэ бүхэниие бүлеэн уһаар хангаха

Адуу малые атар тарганаар ондо оруулха, тэдэнэй ашаг шэмые арьбадхаха хэрэг гансахан бардам һайн үбһэ тэжээлһээ болодог бэшэ, мүн тэдэниие хаһа саг соонь уһаар хангаһанһаа дулдыдадаг юм. Үбэлэй сагта илангаяа үнеэдые, залуу малые бүлеэн уһаар уһалхада зохид, һайн үрэ үгэдэг юм. Үнеэдтэ бүлеэдхэгдэһэн уһа уулгахада һү шэмэнь 12—15 процентээр дээшэлдэг гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулна.

Һү һаалгаараа республика соогоо түрүүлжэ ябаһан Кабанскын аймагай жэшээ дээрэһээ харахада, эндэ һаалиин гүүртэ бүхэндэ шахуу тэжээлэй кухни түхеэрэгдэжэ, оньһон аргаар уһан бүлэгдэжэ гаргагдадаг болонхой. Аймагай олохон колхозуудта автоуһалуури тодхогдонхой. Эдэ түхеэрэлгэнүүдэй ашаар эндэхи һаалишад үбэлдөө үнеэдһээ зунайхиhaa дутуугүй ехэ һү һаадаг байха юм.

Һаалиин гүүртэнүүдтэ тэжээл буйлуулха, уһа бүлеэдхэхэ түхеэрэлгэнүүдые мүн Тарбагатайн, Иволгын, Кударын аймагуудай олонхи колхозууд бэлдэжэ шадаһан байна. Тэрэгээрээ һолоомо, хартаабха, капуста, турнепс гэхэ мэтэ тэжээлые уридшалан бусалгажа, буйлуулжа, малда үгэдэг заншалтай. Гадна оньһон аргаар уһа бүлэжэ гаргаад, тэрэнээ кормозапарнигай хайрһан ууралаар бүлеэдхэдэг болоо. Тэжээл буйлуулха иимэ түхеэрэлгэнүүдшье тодхогдоо. Тиимэһээ эдэ аймагуудта һүн ехээр һаагдадаг болоо, малшадай ажалай бүтээсэ хараата дээшэлээ, продукциин өөрынь үнэ химда болоо бшуу.

Гэхэ зуура республика дотор һаалиин гүүртэнүүдые бүлеэдхэгдэһэн уһаар хангаха, тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэнүүдые тодхохо хүдэлмэри хүшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Фермэнүүдтэ оньһон аргаар уһа бүлэжэ гаргаха түхеэрэлгэнүүдые тодхохо энэ жэлэй түсэбэй хахадыншье дүүргэгдээгүй, автоуһалуури тодхохо түсэб һаял арбаад процент бэелүүлэгдэжэ байна. Тэрээн дээрэһээ боложо колхоз болон совхозуудай үнеэдэй хахадынь шахуу гол, горхонуудһаа сэл хүйтэн уһаар уһалагдана. Энээнһээ боложо горьтой хэмжээнэй хохир багаар абадаг байнабди.

Энэ шухала хүдэлмэри илангаяа Закаменай, Зэдын, Хориин, Заиграйн колхозуудта хүсэдөөр эмхидхэгдэнэгүй. Закаменай аймагай колхозуудта үнеэдые бүлеэн уһаар уһалха, тэжээлыень буйлуулжа үгэхэ хэрэгтэ өөдтэй анхарал хандуулагданагүй. Тэрэ тоодо эсэстэ Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта үнеэдынь хүйтэн уһаар уһалагдана, тиихэдэ тэжээл буйлуулха тусхай байранууд фермын захада түхеэрэгдээгүй байһаар. Мүн иимэ баримтанууд Сэлэнгын совхоздо ушарна. Үбэлжэлгын эхилбэшье, энэ совхозой һаалиин гүүртэнүүдтэ тэжээлэй кухни байхагүй, уһа бүлеэдхэхэ түхеэрэлгэ хүдэлжэ эхилээдүй. Имагтал энэ шалтагаанһаа боложо эдэ аймагуудта үнеэдэй һү шэмэнь үдэрһөө үдэртэ доошолжо байна.

Тиин колхоз, совхозуудта худаг малтаха, үрэмдэхэ, тэндэ оньһон аргаар уһа бүлэхэ түхеэрэлгэнүүдые тодхохо даалгабаритай «Мелиоводстрой» конторо, Бурядай геологическа управлени даншье муугаар хүдэлнэ. Тэдэнэр энэ талаар түсэб, даалгабаряа дүүргэжэ хахадлаашьегүй байха юм.

Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е хүсэхэ гэһэн гүрэн түрын шухала зорилгые шиидхэжэ байхадаа иимэ нобшо нозогой, хайша хэрэг хүдэлмэриие яашье тэсэжэ болохогүй. Аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй сагта нэн түрүүн үнеэдые бүлеэн уһаар хүсэд хангаха, тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэнүүдые һаалиин гүүртэ бүхэндэ тодхохо талаар яаралтай хэмжээ абаха уялгатай.

Бодо малай гүүртэнүүдые, гахайн фермэнүүдые уһаар хангаха, тэжээл буйлуулха хүдэлмэриие оньһожоруулха хэрэгтэнь заһабарилгын-техническэ станцинууд (РТС-үүд), промышленна предприятинууд колхоз болон совхозуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ аргатай. Республикын Хүдөө ажахын министерство «Мелиоводстрой» конторын хүдэлмэриие эрид һайжаруулжа, худаг малтаха түсэбөө ойрын сагта дүүргэхэ тушаань яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй. Мүн Бурядай геологическа управлениин хүтэлбэрилэгшэд худаг үрэмдэхэ даалгабаряа бэелүүлхын хойноһоо оролдохо ёһотой.

Фермэ, гүүртэ дээрэ тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүдые һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ байхын тула тэндэ ажалладаг хүнүүдые һургаха, машинын хүдэлжэ байха үедэ элдэб аюулһаа һэргылхэ тусхай хэмжээябуулгануудые бэелүүлхэ, нэмэлтэ түхеэрэлгэнүүдые тодхохо шухала.

Бэлэдхэһэн тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, адуу малаа үбэлэй сагта бүлеэн уһаар хүсэд хангажа, тэдэнэй ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, түрэл партиингаа түүхэтэ съездые ажалай эрхим бэлэгээр угтая!

Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой Ташкентдэ болоһон конференцидэ хабаадагшадай хүндэлэлдэ Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга болобо

Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой Ташкентдэ болоһон конференцидэ хабаадагшадай хүндэлэлдэ зорюулан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительство октябриин 22-ой үдэшэ Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга хээ.

Нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Коротченко, Я. Э. Калнберзин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин айлшадые угтаһан байна.

Уулзалга тон хани халуун оршон байдалда үнгэржэ, Хитадай Арадай Республикын, Индиин, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын, бусад оронуудай уран зохёолшод үгэ хэлээ.

Уулзалгын түгэсхэлдэ, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев сугларгашадта хандан үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Москвагай совнархозуудта

КПСС-эй XXI съездые эрхимээр угтахын түлөө мүрысэхэ зуураа, Москвагай областной совнархозой предприятинуудай коллективүүд продукци бүхы дээрэнь гаргаха, мүн промышленностиин шухала шухала олонхи продукцинуудые бүтээн гаргаха арба һарынгаа үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид, октябриин 21-дэ дүүргээ.

Совнархоз 1958 оной арба һарын турша соо нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 9,3 процентээр ехэ промышленна продукци бүтээжэ гаргаба. Нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо ажалай бүтээсэ 7,9 процентээр нэмэһэн байна.

***

Москвагай городской совнархозой предприятинуудай коллективүүдэй дунда КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ зорюулагдан социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар совнархозой предприятинууд продукци бүхы дээрэнь гаргаха, мүн шухала зүйлнүүдые бүтээхэ арбан һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид, октябриин 20-до дүүргээ.

(ТАСС).

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ

Октябриин Уряануудаар зоригжоһон ажалшадай мүрысөөн улам эршэтэйгээр дэлгэрнэ

Манай республикын ажалшад түрэл партиингаа Уряануудые ажалай шэнэ амжалтаар угтана. Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин нүхэр Савельевэй хүтэлбэрилдэг котельщигүүдэй бригада халаан бүрнингөө даабари һүүлэй үедэ 180 процент хүрэтэр дүүргэжэ байна. **Зураг дээрэ:** бригадир Дмитрий Прохорович Савельев бригадынгаа гэшүүдтэй КПСС-эй ЦК-гэй Уряануд тухай хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Мүрысөөн бүри үргэдэнэ

Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Агуу ехэ Октябриин социалистическэ революциин 41 жэлэй ойдо зорюулһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудые халуун баяраар угтаа. Мүнөө заводой бүхы цехүүдээр агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Һаяхан хүдэлмэришэдэй дунда агитаторнууд К. Н. Эпова, В. А. Киреев, Н. С. Аюшинова болон бусад һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Мүн лозунг, плакадууд, диаграммануудые бэшээ.

Манай заводойхид партиин Центральна Комитедэй Уряануудаар зоригжожо, ажал хүдэлмэриин үндэр амжалта туйлахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадана.

Заводнай мүнөө сүүдхэ соо түсэбэй ёһоор 19,5 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл бүтээжэ гаргахын орондо 21 мянганһаа дээшэ үйлэдбэрилнэ.

С. Соловьев, заводой партийна организациин секретарь.

Һаалишадай бэлэг

«Искра» колхозой (Түнхэн) һаалишад партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездые зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие урма баяртайгаар дэмжээд, малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө шэнэ хүсэтэйгөөр ажаллахабди гэжэ мэдүүлһэн байгаа.

Залуушье һаа, дүршэлтэй һаалишан Гарма Ангархаева республикын һаалишадай зүблөөндэ хабаадалсажа, энэ жэл үнеэн бүриһөө 1400 литр һү һаахаб гэжэ хэлээ һэн. Мүнөө нүхэр Ангархаева үнеэн бүриһөө 1366 литр һү һаагаад байна. Октябриин революциин 41 жэлэй ойдо бэлэг болгон, партиингаа XXI съездын хүндэлэлдэ үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һаахаар шиидэд, бүхы залуу һаалишадаа мүрысөөндэ уряа. Энэ уряаень колхозой һаалишад халуунаар дэмжээд, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. 5-дахи МТФ-гэй һаалишад ноябриин 7 болотор һү һааха түсэбөө дүүргээд, энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һаахабди гэжэ мэдүүлбэ.

Үдэр хоногой ошохо бүри колхозой һаалишадай мүрысөөн шангадана.

С. Андыков.

Һайн шанартай үрэһэн хаагдаба

Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндөө 6000 центнер һайн шанартай таряа тушааһан байна.

Илангаяа колхозой нэгэдэхи комплексно бригадынхид оролдосотойгоор ажаллажа, һайн ургаса ургуулаа. 240 гектар шэнисын га бүриһөө дундаа зэргээр 18 центнер тарян абтаа. 124 гектар овёсой гектар бүриһөө 17 центнер ургаса гараа юм.

Энэ жэлдэ олонхи механизатор болон колхознигууд үдэр һүнигүй, бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилөө.

Ерэхэ жэлэйнгээ тарилгада бэлэдхэн, эрхим шанартай үрэһэ, тэрэ тоодо 2776 центнер шэниисэ, 650 центнер хара таряа, 3800 центнер овёс, 25 центнер шара будаа амбаартаа оруулба.

Һаяхан колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 1 килограмм тарян авансаар үгтэбэ.

Түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ съездые ажалай шэнэ дэбжэлтээр угтахын тула колхознигууд хойто жэлэй тарилгада мүнөөнһөө бэлдэжэ, таряалан, сабшаланда наг шэбхэ гаргажа байнхай.

О. Намжилон.

Декабриин түсэбөөр ажаллана

Ээрын леспромхозой Дардын хүл гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктын модошод партиин ээлжээтэбэшэ съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэдэнэр модо бэлэдхэхэ, таллуулха 11 һарынгаа түсэб октябриин 16-да дүүргэбэ.

Пунктын коллектив жэлэйнгээ түсэб декабриин 1-дэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 8 мянган кубометр модо гүрэндөө үгэхэ гэһэн уялга абанхай.

«Дружба» гэжэ электрохюрөөдэ ажалладаг Шокорев, Паддельский, Курикалов, шофёрнууд Шурыгин, Кушнарев болон бусад даалгабаряа 200 процент хүрэтэр дүүргэнэд.

Н. Тюрнев.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

В. И. Ленинэй зохёолнууд армян хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

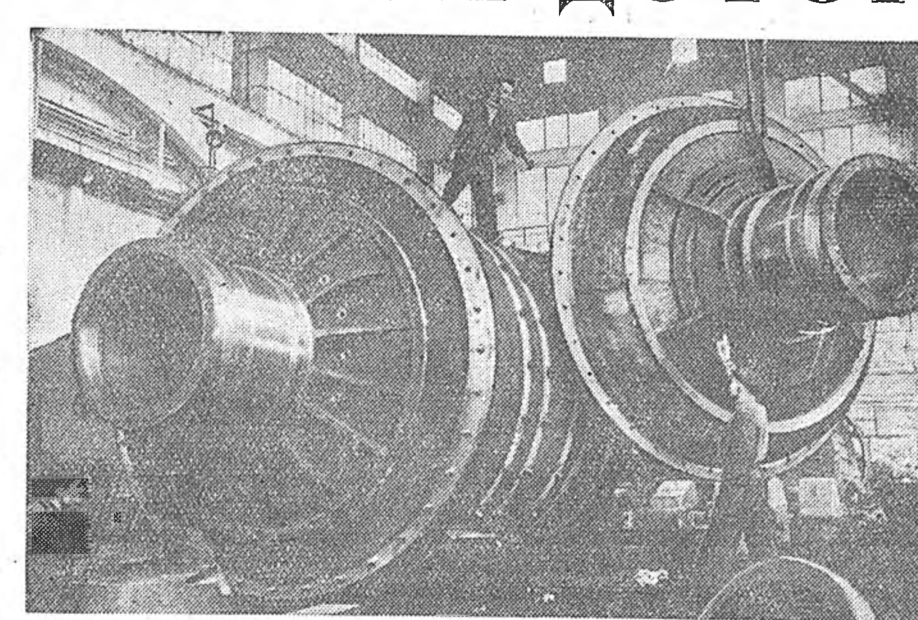
ЕРЕВАН. (ТАСС). Армянска ССР-эй гүрэнэй хэблэл партийна һуралсалай жэлэй эхилэлгэнээр «Ленин пропаганда ба агитаци тухай» гэһэн суглуулбариие армян хэлэн дээрэ оршуулжа гаргаба. Мүн «Ленин коммунистическэ хүмүүжүүлгэ тухай», «Ленин культура, искусство тухай» гэһэн суглуулбаринууд, В. И. Ленинэй «Материализм, эмпириокритицизм» гэжэ зохёол мүн хэблэгдэжэ гараһан байна.

Шэнэ газарай нэгэ район 250 мянган шубуутай болоо

ИРТЫШСКОЕ (Павлодарска область). Ороһо таряанай талаар область дотороо эгээ томо—Иртышскэ районой колхоз, совхозууд энэ жэлдэ 250 мянган тахяа, галуу, нугаһа үсхэбэрилбэ. Шубуу үсхэбэрилгэ эндэ улам дэлгэрнэ. Шубуунай байра шэнээр баригдана, уһан сөөрэмүүд тогтоогдоно, инкубаторна 10 станци хүдэлмэрилнэ. Шубуудта хүсэд хүрэхэ силос, концентрадууд бэлэдхэгдэнхэй.

Эхэ болохо шубууд мүнөө илгагдажа байна. Жэлэй эсэс хүрэтэр тэдээнэй тоо 105 мянга болохо юм. Ерэхэ жэлдэ районой ажахынуудта 1500 мянган нугаһан, тахяа болон галуунууд үсхэбэрилэгдэхөөр хараалагдана.

(ТАСС).

Сталинска область. Ново-Краматорско машина бүтээлгын завод дээрэ руда үлтирүүлдэг хүсэ ехэтэй тээрмэ бүтээгдээ. Энэ тээрмэ час соо 160—180 тонно руда үлтирүүлхэ юм. **Зураг дээрэ:** тус тээрмые хабсаргажа байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

Комсомолой нөөсэлгэдэ 8 миллиард түхэриг оруулагдаба

Мүнөө үедэ советскэ залуушуул ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойе ажалай шэнэ илалтаар угтан, туйлай ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байна. Залуу хүбүүд, басагад бүхэсоюзна комсомолой нөөсэлгэдэ нэрэтэй солотой оруулалта хэхые оролдоно.

Мүнөө үедэ энэ нөөсэлгэдэ 8 миллиардһаа үлүү түхэриг оруулагдаад байна.

Комсомолой хэдэ хэдэн организацинууд нөөсэлгэдэ нэмэлтэ оруулалтануудые хэбэ. Тэрэ тоодо Татарай комсомолшууд—125 миллион түхэриг, Армениин залуу патриодууд—70 миллион, Хабаровскын комсомолшууд—55 миллион, Брянскын — 45 миллион, Новосибирскын —30 миллион түхэриг оруулһан байна. Комсомолой Амурска, Белгородско, Сахалинска областьнуудай организацинууд тус бүридөө 22 миллион түхэриг оруулаа.

Түсэбһөө гадуур 2 мянган „Москвич" автомобиль гаргагдаба

Москвагай бага литражна автомобиль бүтээлгын заводой коллектив социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо түсэбһөө гадуур 2 мянган «Москвич» автомобиль гаргаха уялга абаһан байгаа. Тэрэ уялгаяа коллектив болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Энэ заводой 3 мянган шахуу хүдэлмэришэд партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй үедэ өөһэдынгөө жэлэй нормые дүүргэбэ.

Киргизиин нарзан

ФРУНЗЕ. (ТАСС). Киргизиин ниислэл хотоһоо холо бэшэ, Ак-Су («Сагаан уһан») гэжэ гоё һайхан хадын жалгада нарзанай шэнэ газар олдобо. Минеральна уһанай шанарынь тон һайн.

Далайн нюруuһaa 2400 метр үндэртэ түрүүшын скважина малтагдаа. Киргизиин энэ нарзанай запасынь Кисловодскынхиһаа хоёр дахин ехэ болоно.

Киргизиин экономическа районой совнархоз худалдахын тула нарзан шэлдэ хэхэ томо предприяти Ак-Суда эмхидхэхээр хараална. Энэ предприяти Дунда Азиин бүхы республикануудые, Казахстаниие минеральна үнэтэ уһаар хангажа шадаха юм.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Б. П. Махатовые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Бурядай АССР-эй һургуулинуудай габьяата багша нүхэр Б. П. Махатовай жара наһа гүйсэһэнтэйнь, багшын болон ниитэ-политическэ ажал-ябуулгынь дүшэн жэлэй ойтой дашарамдуулан, **Батор Прокопьевич Махатовые** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо **П. ЧЕПАРИН.**

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **В. ОСТРОВСКАЯ.**

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1958 оной октябриин 17.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Врач-терапевт нүхэр Ф. С. Гальперовае Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Улан-Удэ городой № 1 больницын харьяата поликлиникын врач-терапевт Ф. С. Гальперовагай дала гүйсэһэнтэйнь, мүн врач болон хүдэлһэнһөөнь хойшо дүшэн жэлэй ойтой дашарамдуулан, **Федосья Савельевна Гальперовае** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо **П. ЧЕПАРИН.**

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **В. ОСТРОВСКАЯ.**

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1958 оной октябриин 17.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Промышленностьда анхарал ехээр табидаг болохо

☆

(Прибайкальска аимагай партийна конференциһээ)

☆ ☆

Мүнөө аймагай нютаг бүхэндэ шахуу промышленна предприятинуудай—завод, комбинат, базануудай байшангууд шэнээр бодошонхой, зариманиинь баригдажа байдаг. Харин хэдэхэн жэлэй саада тээ Прибайкальска аймаг гол түлэб хүдөө ажахы эрхилдэг гэжэ тоологдодог бэлэй. Түмэр-бетон конструкци хэхэ завод, Таловкын барилгын материалнуудай комбинат, Сэлэнгын модо буулгаха база гэхэ мэтэ баригдаа. Аймагай бүтээн гаргадаг продукциин гурбанай хоёр хуби промышленностьһаа абтана.

Олон һалбарита ажахытай болоһон хадаа Прибайкальска аймагай партийна организаци хүдөө ажахыһаа гадна, мүн ехэ ехэ барилгануудые, промышленна предприятинуудые шадамараар хүтэлбэрилхэ зэргэтэй. Энэ зорилгоёо ямараар дүүргэжэ байһыень Прибайкальска аймагай һая боложо үнгэрһэн XIV партийна конференци харуулба. КПСС-эй айкомой тоосоото элидхэлые конференциин делегадууд шагнажа, ехэхэн шүүмжэлгэтэйгээр зүбшэн хэлсээ.

Партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Перевaловай** тоосоото элидхэл сооһоошье, үгэ хэлэһэн нүхэдэй тэмдэглэһэнһээшье харахада, аймагай промышленна предприятинууд, барилгын организацинууд партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын, бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглэхын тула оролдосотойгоор ажаллажа байна. Аймагай предприятинууд продукци бүтээн гаргаха 9 һарынгаа түсэбые 107 процент дүүргэжэ, 4646,8 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөө. Илангаяа Байгалай леспромхозой, Еловско барилгын материалнуудай комбинадай, түмэр-бетон конструкци хэхэ заводой, Горячинскын загаһанай заводой хүдэлмэришэд горьтой амжалта туйлаба.

Промышленность хүгжөөлгөөр зарим тэды амжалта туйлагдабашье, энэ талаар КПСС-эй айкомой хүдэлмэридэ ехэ дутуу дунданууд бии. Айкомой хүдэлмэриие адаглан харахада, хүдөө ажахытай аймагуудайхиһаа юугээрээшье илгаагүй гэжэ үгэ хэлэһэн олон делегат онсолон тэмдэглэбэ. Промышленна предприятинуудай хүдэлмэриин шухала шухала асуудалнуудые шиидхэхэ талаар партиин айкомой бюро үүсхэл гаргадаггүй, промышленна предприятинуудай хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ һайнаар хамааралсадаггүй, экономикыень һайн мэдэжэ хүтэлбэрилдэггүй байгаа. Энээнһээ боложо, зарим предприятинууд (жэшээлхэдэ: тоһоной завод, «Райтопой» конторо болон бусад) үйлэдбэриингөө түсэб дүүргэнэгүй. Хэдэ хэдэн предприятинуудта ажалай бүтээсэ бага, продукциин өөрынь үнэ сэн ехэ, хүдэлмэришэдэй ажалые сэгнэхэ, түлөөһыень үгэхэ, ажал хүдэлмэреэ һайжаруулха хэрэг ехэ дутагдалнуудтай.

Тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн хүнүүд энэ дутагдал тухайдань заажа, партиин айкомые хурсаар шүүмжэлбэ.

—Манай заводойхид хүдэлмэридөө яһала ехэ амжалта туйлажа байнхай,—гэжэ түмэр-бетон конструкци хэхэ заводой делегат нүхэр **Дудник** хэлэбэ.—Тиибэшье бүтээн гаргадаг продукциимнай өөрынь үнэ үшөөл ехэ байһан зандаа. Элдэб хэрэгсэл гаргашалха, машина, техникэ хүдэлгэхэдөө эзэн бусаар хандадаг ябадал ходо гарана. Шулуу буталдаг агрегадайнгаа хүсые миил 40 процент хэрэглэнэбди. Манай завод, мүн бусадшье предприятинууд КПСС-эй айкомой зүгһөө анхаралда абтадаггүй, туһалуулдаггүй дээрэһээ шухала шухала асуудалнуудые шиидхэнэгүй.

Байгалай модо урадхуулгын конторые усадхаха тухай дурадхал оруулагдаһаар үнинэй юм. Энээн тухай Байгалай леспромхозой партийна организаци болон дирекци ходо асуудал табижа байдаг. Туһа багатай, хоёрой хоорондо байдаг энэ конторые үгы болгоо һаа, хахад миллион түхэриг гүрэнэй мүнгэн алмагдаха һэн.

—Тус конторые үни хада усадхахаар байгаа. Мандал тойбо хэжэ байдаг. Теэд манай дурадхалые партиин айком дэмжэнэгүй, шэнжэлжэ үзэнэгүй,—гэжэ модошод-коммунистнуудай делегат нүхэр **Кораблев** мэдүүлбэ. — Гэхэтэй хамта совнархозой мэдэлдэ леспромхозуудай үгтэһэнһөө хойшо партиин айкомойшье, аймгүйсэдкомойшье хүтэлбэрилэгшэд манайда ябахаяа болишоһониинь гайхалтай. Урдань аймгүйсэдком манай хүдэлмэриие һонирхожо, манда туһалжа, захяа заабари үгэжэ байдаг аад, мүнөө оройдоо мартажархёо. Аймагай хүтэлбэрилхы организацинуудай анхардаггүй, туһалдаггүй байһан дээрэһээнь Байгал далайгаар модо урадхуулха ашаа үрэ ехэтэй арга дүршэл хэрэглэгдэнэгүй.

Мүн лэ партиин айкомой зүгһөө баһал анхарагдадаггүй нүгөөдэ леспромхозой—Итанцын леспромхозой хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии. Энээн тухай делегат нүхэр **Цыденов** хэлэбэ.

—Зарим шухала асуудалнуудай шиидхэгдээ һаа, манай леспромхоз һураггүй һайнаар ажаллаха, — гэжэ тэрэ хэлээ.—Механизмууднай дүүрэн хүсөөрөө хэрэглэгдэнэгүй. Автомашинануудай покрышкын, модо шэрэдэг булад аргамжануудай дутамагаар абтадаг дээрэһээ автомашинануудаймнай зариманиинь зогсошоно, хүсэ ехэтэй «С-80» трактор муугаар хэрэглэгдэнэ. Энээн тухай хэды дахин асуудал табигдабашье, үрэ гаранагүй.

Байгалай модо урадхуулгын конторые усадхахаһаа гадна, — гэжэ нүхэр Цыденов саашань үргэлжэлүүлнэ—«Райтопой» конторые баһал болюулжа, тэдэнэй ажалые леспромхозуудта даалгаа һаа, хамаагүй байгаа. Леспромхозууд отолһон, бэлдэһэн модоёо өөһэдөө урадхуулаад, түлеэнэй модо өөһэдөө бэлдэжэ, зондо худалдажа байха аргатай. Зүгөөр, эдэ бүгэдые бодожо үзэхэ, тааруугаар шиидхэхэ хэрэгтэй.

Промышленна предприятинуудые хүтэлбэрилгын талаар гаргагдадаг ехэхэн алдуу эндүүнүүдые, дутуу дунданууды бусадшье делегадууд элирүүлжэ шангаар шүүмжэлбэ.

Хүдөө ажахыда КПСС-эй айкомой бюрогой ехэ анхарал табижа байдаг хэбэртэйшье һаань, мүнөө жэл орооһо тарянай, овощиин ургаса, малай ашаг шэмэ нёдондоной-хиһоо доошоо ороо. Энээн тухай үгэ хэлэһэн делегадууд нүхэд **Сысоев, Стукачев, Маньков, Чумаков, Агафонов** онсолон тэмдэглэжэ, КПСС-эй айкомой хүдэлмэреэ муугаар ябуулдагыень, ажахын органуудай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэдэггүй, тэдэнэй хэхэ ажалда үлүүсэ ехээр хамааралсадаг байһыень шүүмжэлээ.

—Элдэб жэжэ хүдэлмэреэр һамараад, тарилга, ургаса хуряалгын үедэ һүүхиргээ, шууяа татаад, айкомой бюро гол шухала асуудалнуудаа анхарангүй, хайхарангүй үлэшэнэ,—гэжэ делегат нүхэр **Манжиханов** хэлэбэ. — Тарилгын гү, али ургаса хуряалгын үедэ партиин айкомой бюрогой гэшүүд колхозуудта гаража, удаан саг соо байдаг юм. Харин энэ үедэ аймгүйсэдкомой, тэрэнэй хүдөө ажахын инспекциин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд һанаа амархан саарһа эреэлжэ, кабинедүүдтэө һуудаг байба.

Тэжээлэй база һайжаруулха асуудалда партиин айкомой горьтойхон алдуу гаргажа байһан тухай делегат нүхэр **Сысоев** анхарал хандуулба.

—Эдлүүриин газараар бага байһан дээрэһээ, тэжээлэй ургамалнуудые ехээр тариха аргагүйдэгдэнэ,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Хэды иимэ байгаашье һаань, шэнэ газар хахалха, модотой газарнуудые сэбэрлэжэ эдлэхэ хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Мүнөө жэл 540 гектар шэнэ газар хахалагдаха түсэбтэй аад, оройдоол 180 гектар хахалагдаа. Өөһэдынгөө хүсөөр, өөһэдынгөө машина, техникээр шэнэ газар хахалха ёһотойт гэжэ партиин айком колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ ойлгуулаагүй. Тиимэ ушарһаа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд РТС-тэ найдаад, хүсэ ехэтэй машина, техникээ миин зогсоожо байгаа.

Эдэ бүхы дутагдалнуудай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, партиин айком партийно-эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэреэ һулараулаа, предприятинуудай, барилгануудай, колхозуудай партийна эхин организацинуудай эдэбхи үүсхэлыень дээшэлүүлнэгүй. Тэрээнһээ гадна партиин айком аймгүйсэдкомой, комсомолой, профсоюзай хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр ударидана, зарим ушарта тэдэнэй хүдэлмэридэ үлүүсэ хамааралсана.

⁂

Эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Г. П. Перевалов,** секретарьнуудаар нүхэр **К. М. Манжиханов,** нүхэр **Е. Н. Скубаренко** гэгшэд һунгагдаа.

Ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуулагшад

МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ҺААЛИШАН

Ута намар болобошье, малай үбэлжэлгын хаһа оронхой, «Путь социализма» колхозой һаалиин гүүртэдэ һаалишад дутуу, «хэниие һаалишан болгохо бэлэй» гэһэн хөөрэлдөөн колхозой правленидэ ходо болодог байба. Тиихэдэ үнеэдэй ашаг шэмэ тон бага, жэлдээ үнеэн бүриһөө оройдоо 300—400 литр һүн һаагдадаг, малшадай ажалай түлөөһэншье һүрхэй бэшэ, ажалай нэмэлтэ түлбэришье бага байгаа. Эгээл тиимэһээ колхозой залуушуул фермэдэ ошожо ажаллаха дурагүй байгша һэн. Хэды тиимэшье һаань, колхозой олонхи һаалишад үни удаан жэлдэ ажаллажа, наһатай болоо, тэдэниие амаруулха хэрэгтэй болоод байгаа.

...Таряан ажалай бригадада ажаллахадаа шадамар бэрхэ, габшагай шумууһан гэлсүүлдэг Гармын Цыжип гэжэ гүлмэр залуухан басаган нэгэтэ колхозой түрүүлэгшэдэ иигэжэ хандаба:

— Эжымни колхозой тогтоһоор гэхээр һаалишан ябана. Мүнөө хүгшэржэ, хүдэлмэриин хүсэ абахань хүндэ болошоо. Эжымни орондо намайе һаалишан болгогты.

Тиихэдэнь урмашаһан колхозой түрүүлэгшэ олоншье үгэ хэлээгүй, залуу басаганай дура хүсэлыень дэмжэхэ зуураа, «энэ басаганай жэшээгээр залуушуулые фермэдэ олоор гаргаха хүдэлмэри ябуулха болоо» гэһэн һанал бодолдо эзэлэгдээ һэн.

Тэрэ гэһээр найман жэл үнгэрөө. Артелиингээ һаалишан боложо гараһан арбан долоотой Цыжип басаганай жэшээгээр удаа дараалан олон залуушуул һаалишад боложо, үни удаан жэлдэ ажаллаһан абгай, эжынэрээ халан абаа. Мүнөө эндэхи һаалишадай олонхинь хуу залуушуул болонхой.

Энэ үе соо колхозой ажахыда ехэхэн хубилалтанууд болоо. Артелиин ажахын гол һалбари болохо мал ажал хүгжөөгдэжэ, ашаг шэмэ абалгань эрид дээшэлээ. Хэрбээ табан жэлэй саада тээ тус колхоз үнеэн бүриһөө жэлдээ оройдоо 320 литр һү һааһан һаа, харин мүнөө жэлэй арба һара арбан хоног соо 1329 литр һү һаагаад байна.

Һүүлэй үедэ малшадай һууха гэр, малай байха шэнэ байра олоор баригдаа. Шэлэ гэжэ гүүртэдэ ёһотой һайн культбаза баригдажа, малшадай дунда политическэ болон соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулдаг ёһотой гуламта болонхой.

— Түрүүшээр бэрхэтэйшэг һэн даа. Харин мүнөө ажаллахада урматай, ажалла гэмээр лэ болонхой,—гэжэ Цыжип басаган анхан хүдэлмэрилжэ эхилһэнээ һанан, мүнөө зориг хүсэл дүүрэнээр омогорхон хөөрэнэ.

Ажалша малша айлай бүлэдэ түрэһэн Цыжип басаган багаһаа хойшо мал харууһалха дуратай, бүри һургуулида һуража ябахадаа эжынгээ үнеэдые хамһалсадаг, һаалсадаг байгаа. Тиигэжэ арадай хэлсэдэгээр «Эрхые һурангүй, бэрхые һура» гэһэн ёһоор боро ажал хүдэлмэридэ бэрхээр һураһан Цыжип басаганай һаалишан болоходонь, «хожомоо колхоз соогоо илажа гарахал һаалишан болохо даа» гэжэ нютагаархиниинь хэлсээ һэн. Теэд нютагаархиниинь дэмы хэлсээгүй.

Мүнөө колхозойнгоо хори гаран һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ тэрэ ябана. Ашиин гүүртэдэ хүдэлдэг энэ һаалишан 16 үнеэ даажа харууһална. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө тугал абажа, эхэһээнь һалгаажа өөрөө түлжүүлээд, үнеэн бүриһөө 1587 литр һү һаагаа. Харин мүнөө жэлдэ 1670 литр һү һааха түсэбөө 9 һара соо дүүргээд, XXI съездын хүндэлэлдэ 1900 литр һү һааха гэжэ шиидэнхэй. Залуу басаганай даадаг гүүртэ колхозой үнинэй һаалишан Намсалма Бадмаевагай даадаг Шэлын гүүртынхидтэй хэдэн жэлэй туршада мүрысэдэг. Хоёр ахалагша һаалишад — гүүртые даагшад хоорондоо мүрысөө баталанхай. Энээнһээ урда тээ хододоо түрүүлжэ, илажа ябадаг аад, Шэлын гүүртынхид энэ жэлдэ яаха аргагүй булигдажа эхилээ. Хэрбээ 9 һара соо Шэлынхидэй үнеэн бүриһөө 1281 литр һү һааһан һаа, харин ашиинхид 1321 литр һааһан байна. Тиихэдэ мүрысөөндэ һаалишанаа Цыжип басаган 73 литрээр булинхай.

— Бэшэндээ орходоо хайшан гэжэ һү ехээр һаана гээшэбта?—гэжэ залуу басаганһаа асуухада:

— Хайшан гэхэ юун байхаб даа. Һүүлэй үедэ үнеэдэйнгээ үүлдэ һайжаруулжа, тугалгүйгөөр һааһан урданайхида орходоо һү яһала ехээр һаанабди,—гээд даруу янзаар хөөрэхэ зуураа,—энэмнай үшөөл бага гээшэ даа. Ерэхэ жэлдэ бүхы колхозоороо үнеэн бүриһөө 2000 литр, ондоо 2500 литр һү һааха зорилго тэбинхэйбди. Мүнөө жэлэйнгээ уялга, түсэбшье дүүргэхэбди. Харин ерэхэ жэлэйхимнай... — гээд үгэеэ хүсэд дүүргэнгүй болишоно.

Ажал хүдэлмэридөө оролдон ябадаг, зориг хүсэл дүүрэн залуу басаганай хөөрэжэ һуухыень шагнахада ерэхэ жэлдэ һү һааха уялгаяа дүүргэхэнь лабтай гэжэ этигэл найдабари түрэхөөр һэн. Ушар юуб гэхэдэ, тус колхоз малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула анхарал оролдолго ехээр гаргажа, малай байра олоор баридаг, тэжээл, илангаяа шүүһэтэ тэжээл ехээр бэлдэдэг болоо.

— Мүнөө жэл нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ силос дараабди, мүн зелёнкошье ехые хуряагаабди. Үбэлэй сагта һаамхай үнеэдээ уяжа барижа, үнеэн бүхэнэй ашаг шэмэ үгэсынь, бэеынь зэргээр тусхай рацион табижа, тэдэниие эдеэлүүлхэбди, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Марханай Бадмаевич Цыдыпов хэлээд,—Цыжип һаалишамнай гансал колхоздоо бэшэ, харин аймаг соогоо энэ жэлдэ түрүүлэнхэй юм, — гэжэ залуу һаалишанайнгаа ажалаар омогорхон хөөрэнэ.

Һаалишанай мэргэжэл һайнаар шудалха хэрэгтэнь гүүртынь ... һаалишан Цырендулма Жигжитова, мүрысэдэг һаалишан Намсалма Бадмаева, мүн өөрынь эжы ехэ туһалаа, ходо заабари зүбшэл үгэжэ байгаа. Цыжип Гармаева ажалдаа түрүүшүүлэй арга дүршэл хэрэглэхые оролдодог, үнеэдые тугалгүйгөөр һааха арга колхоз соогоо түрүүлэн хэрэглээ һэн.

Мүнөө Цыжип Гармаевагай гүүртынхид бэлэдхэл һайнтайгаар үбэлэйнгөө байрада буужа түбхинэхэй, малаа атар тарганаар оруулжа, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхээр шиидэнхэй. Зунай намартаа һайнаар адуулагдаһан үнеэдынь тобир тарганшье урдаһаа хида орходоо ашаг шэмэ ехэтэйшье байна.

—Тарганаар ондо ороходоо үнеэд түрүүшын ногооноор гансата ... ородог. Мүнөөшье үбэл бүри тарганаар үбэлжүүлхэбди. Олонхи үнеэдэмнай үбэлдөө тугаллаха юм, — гэжэ Цыжип Гармаева хөөрэнэ.

Зураг дээрэ: Яруунын аймагай «Путь социализма» колхозой ахалагша һаалишан Цыжип Гармаева.

Ц. Дандаров.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Газетын витринэ тухай"

Хориин аймцентртэхи олонхи витринэнүүд хуушараа, заримайнь шэл эбдэрэнхэй дээрэһээ тэндэ газетэ үлгэгдэхэеэ болишоо, мүн Культурын байшан, амбулатори, дунда һургуулиин дэргэдэ витринэнүүд үгы гэжэ дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетын сентябриин 17-ной номерто толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдэһэн юм.

КПСС-эй Хориин айкомой секретарь нүхэр Рандинай манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байба. Газетын витринэнүүдые шэнэлхэ хэмжээн абтаа. Мүн энэ бэшэг партийна организацинуудай секретарьнуудай зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Бүхы колхозуудта, совхозой фермэнүүд, мүн предприятинууд болон аймагай эмхи зургаануудай дэргэдэ газетын витринэнүүдые ойрын үдэрнүүдтэ бии болгохо гэжэ партийна организациин секретарьнуудта дурадхагдаа.

„Задагай зайдан байранууд"

Баргажанай аймагай зарим колхозуудай малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхээгүй, малайнь байрануудай задагай зайдан, заһагдаагүй, мүн малда тэжээл хэжэ үгэхэ кормушкануудай эбдэрхэй байһан тухай манай газетэдэ толилогдоһон статья соо тэмдэглэгдээ һэн.

Статья соо бэшэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар тодороо.

Мүнөө колхозуудта үхэр малай байранууд һэльбэн заһагдажа байна. Читкан тосхондо малай дүрбэн байра, тэжээл буйлуулдаг кухни гүйсэд заһагдаа. Мүн Агафоново, Шапеньково нютагтахи үнеэдэй үбэлэй байранууд заһагдажа дүүргэгдэхэ болоо. Зарим газарта малай тэжээл буйлуулха кухни тусхай байра соо тодхогдоһон байна. Малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхэ, малаа дулаан байраар хангаха талаар зохихо хэмжээн абтажа байна.

Энээн тухай манай редакцида Баргажанай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Жамбаев мэдээсэбэ.

Харюусалгагүй ябадалай хойшолонгууд

Баргажанай аймагай «Звезда» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Цивилев) мүнөө жэл үнеэн бүхэнһөө 1350 литр гү, али хамта 7 мянган центнер һү һааха түсэбтэй байгаа. Тиихэдэ колхозойхид хараалһан түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгөөд, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абаһан юм.

Энэ колхозой таряалангай, сабшалангай газар һайн үрэжэлтэй гэжэ аймаг соогоо үнинэй суурхадаг байна. Илангаяа Читканай хэдэн зуугаад гектар уһалагдадаг, үрэжэлтэй газар ямаршье жэлдэ гектар бүриһөө 15—20 центнер орооһо таряа үгэдэг. Мүн хартаабха болон тэжээлэй ургамалнуудай үндэр баян ургаса хуряагдадаг байна. Топико гэжэ сабшалангай, бэлшээриин газар һайн шанартай ногоогоор элбэг. Сабшалан, бэлшээри элбэгтэй, орооһо таряа, тэжээлэй ургамал ехээр таридаг энэ колхоз һү һааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ дүүрэн аргатай.

Теэд жэлэй эхинһээ хойшо энэ колхоз аймаг соогоо һү һаалгаараа ехэ гээгдэжэ ябана. Үнгэрэгшэ 9 һарын туршада хамта 4312 центнер һү һаажа, хараалһан түсэбөө арай гэжэ 61 процент дүүргээ. Мүнөө жэл хура бороотой байжа, үбһэ, ногооной, тэжээлэй ургамалай ургаса урда жэлнүүдэйхиһээ һураггүй һайн байгаа. Гэбэшье эндэ һү һаалга урда жэлэй энэ үеынхиһээ аяар арбаад процентээр доошолһон байна.

Энэ жэлдэ һү һаалгын доошолһониие колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэжээлэй дутамаг байһаар, үнеэдэй ехээр туража, ашаг шэмэсэ гээжэ ондо ороһоор тайлбаридаг зантай. Зунай эхиндэ тэдэнэй иигэжэ хэлэхэнь нээрээшье зүб байгаа. Эндэ үнгэрэгшэ үбэлжэлгэ тон муугаар эмхидхэгдэжэ, илангаяа үнеэд, залуу мал хүсэ шадалаа ехээр гээжэ, ондо ороһон юм.

Теэд зунай бэлшээриин үедэ, мүнөө тэжээлэй ургамалай элбэгээр хуряагдаад байхада, һү һаалга эндэ яахадаа горьтойгоор дээшэлнэгүйб?

Сэхынь хэлэхэдэ, колхозой правлени, партийна эхин организаци һү һаалгые дээшэлүүлхын зорилгоор эрид хэмжээ абангүйгөөр, энэ шухала хүдэлмэриие жэлэй эхинһээ хойшо зүндэнь орхижорхёо.

Эндэ һаалишадай ажалай эмхидхэлэй муу, тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадагһаа һаалиин гүүртэнүүдтэ үнеэдые эдеэлүүлгэ, харууһалга муудаһан, һаалишадай зүгһөө ажалдаа хайша хэрэгээр хандаха ушар олошорһон юм.

Үнеэд зунай бэлшээри дээрэ муугаар адуулагдажа, һү һаалга түргэн доошолһон байгаа. Жэшээнь, Шапеньковой комплексно бригадын һаалишад (бригадирынь М. А. Молоков) июль һарада үнеэн бүриһөө 162 литр, Агафоновой комплексно бригадын һаалишад (бригадирынь И. М. Новоженов) 138 литр һү һааһан байбал, тэдэнэр август һарада һү һаалгаяа аяар 30—40 литрээр доошолуулһан байна.

Тэндэхи мал адуулагшад В. Реховский, М. Реховский ажалдаа муугаар хандажа, үнеэдээ һүни бэлшээри дээрэнь адуулаагүй байхаһаа гадна, бэлшээрсэ һэлгээгүй, үнеэдээ нэгэ газарта ээрэжэ ябаа. Иимэ баримтанууд бусадшье һаалиин гүүртэнүүдтэ үзэгдэһэн байха. Колхозой правлени, партийна эхин организаци шанга хэмжээ абангүй, һү һааха эгээл таатай зунай саг үнгэргэһэн байна.

Һү һаалгые доошолуулһанай үшөө нэгэ гол шалтагаан юуб гэхэдэ, колхозой һаалиин гүүртын һаалишад ходо һэлгэгдэжэ байгаа. Ажалай журамай аргагүй муу байһан дээрэһээ зарим һаалишад даажа абаһан үнеэдээ хэндэшье тушаажа үгэнгүйгөөр зугадажа ошодог һэн. Жэшээнь, Шапеньковой МТФ-гэй һаалишад Л. Попова, А. Морокова, П. Молонова август һарада ажалаа хаяжархёод ябашаһан юм. Тэдэнэй һаажа байһан 30 үнеэн һара шахуу эзэгүйгөөр ябаа. Тиихэдэ Агафоновой МТФ-дэ зарим һаалишадай үбшэнэй гү, али бусад шалтагаанаар хүдэлмэриһөө гарахадань, тэдэнэй орондо һаалишад олдобогүй гээд, 10—20 үнеэдые хэдэн хоног соо һаангүйгөөр бэлшээжэ байһан баримтанууд бии. Колхозой ниитын хэрэгтэ иимээр хандадаг ябадал эндэ үсөөн бэшэ үзэгдэдэг. Теэд колхозой правлени, партийна эхин организаци эрид хэмжээ абадаггүй, заримдаа тиимэ ябадалтай эбсэшоод байдаг.

— Һаалишаднай ажалаа хаяад ябашана. Орондонь эльгээхэ гэһэн хүнүүднай үгыемнай дууланагүй,—гэжэ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд альгаяа дэлгээд байдаг заншалтай.

Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд малшадые шэлэн олохо, зүбөөр хубаарилан табиха асуудалые тооногүй. Ехэнхидээ нюдэндөө хараһанаа тэндэ эндэ ошо гээд захирна. Мүн колхозой правлени, партийна эхин организаци холын гүүртэнүүдтэ ажаллажа байһан малшадай байра байдалые һайжаруулхын, тэдэнэй культурна эрилтыень хангаха тухай анхаралаа һулаар хандуулна. Ажалай журам бүдүүлигээр эбдэдэг хүнүүд хэһээгдэнэгүй.

Намарай саг боложо, орооһо тарянай, тэжээлэй ургамалай хуряагдажа, һү һаалгые дээшэлүүлхэ таатай саг ерээ. Гэбэшье, «Звезда» колхоз энэ арга боломжоёо мүн лэ хэрэглэжэ шадаагүй. Мүнөө эндэ һү ехээр һаахын орондо, һү һаалгаяа үдэрһөө үдэртэ доошолуулжа байна. Жэшээнь, октябрь һарын түрүүшын хахадта эндэ үнеэн бүриһөө үдэртөө арай гэжэ 1,4—1,5 литр һү һаагаа. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, колхозойхид мүн лэ хуушанайхяараа үнеэдээ эдеэлүүлжэ, харууһалжа байна бшуу. Үнеэдээ һолоомын узуурта адуулбабди гээд, тэдэнэр мүнөөшье болотор силос болон концентрат эдюулнэгүй. Тиихэдэ тарянай газарһаа холо байһан үнеэд миил хаганда адуулгагдана. Үбэлжэлгын эхилбэшье, үнеэдые уянда байлгажа эдеэлүүлхэ, харууһалха тухай биратай юумэ хэгдэнэгүй.

Жэлэй эхинһээ хойшо энэ колхоз аймаг соогоо һү һаалгаараа гээгдэжэ ябана гээд партиин айкомой, аймгүйсэдкомой олон тогтоолнууд соо тэмдэглэгдэһэн байха. Теэд тус колхоздо мүнөө болотор ямаршье хубилалта болоогүй байһаниинь ехэ гэмшэлтэй.

Жэлэй дүүрэтэр оройдоо 2 һара үлүүтэй болоо. Энэ хугасаа соо колхоз түсэбөө дүүргэхын тулада үшөө 450 шахуу литр һү үнеэн бүриһөө һааха болоно. Абаһан социалистическэ уялгаяа дүүргэхын тула бүришье ехэ һү һааха ёһотой. Теэд «Звезда» колхоз энэ мэтээр ажаллажа байбал, мүнөө жэл миил һаахараад үлэхэнь бэшэ гү?

О. Раднаев, манай корреспондент.

Д. Санданов, «Баргузинская правда» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша.

Сабшалангаа һайнаар уһалһанай ашаар

Энэ жэл республика дотор хура бороо багаар орожо, ган гасуур болоо. Тиигэбэшье Иволгын аймагай олохон колхозууд сабшалан, таряалангаа саг соонь уһалжа, үбһэ ногооной баян ургаса хуряажа абаа.

Эндэхи Сталинай нэрэмжэтэ колхозой суута луговодууд С. Пурбуев, Ц. Максаров 157 гектар сабшалан дээрэ аргал шэбхэ ехээр гаргажа, оролдосотойгоор тараагаад, гурба дахин уһалһанай ашаар гектар бүриһөө 58 центнер үбһэ абаа. Урдань энэ газарые уһалдаггүй байхада, 1954 ондо гектарай оройдоо 2 центнер үбһэн гараһан байгаа. Хойто жэлынь нэгэ удаа уһалхада гектар бүриһөө 8 центнер, саада жэлынь хоёр уһалхада—15 центнер ургаса абтаһан байха юм. Тиигээд нёдондо эндэхи гектар бүридэ 300 тонно наг шэбхэ гаргажа үтэгжүүлээд, хоёр дахин уһалһаниинь, гектарай 22 центнер хүрэтэр ургаса хуряагдаа.

Мүн тус колхозой хоёрдохи бригадын луговодууд Д. Гармажапов, С. Санжиев Дунда канава ... 105 гектар сабшалангай ... рые гурба дахин уһалаад, ... тарай 64 центнер хүрэтэр үр... хуряаба.

Тэрэшэлэн Лазогой нэрэмжэтэ колхозой луговодууд П. Москвин, Н. Батков Дунда Романовкын ... гектар сабшалан дээрэһээ гектар ... 54 центнер үбһэ абаа. Гадна, «За... ты Ильича» колхоз 711 гектар саб... шалангаа 2—3 дахин уһалжа, гек... тар бүриһөө дунда зэргээр 15 цент... нер үбһэ абаһан байна.

Һүүлшын жэлнүүдтэ сабшалангаа үтэгжүүлдэг, оролдосотойгоор уһалдаг болоһоной ашаар аймагай колхозууд энэ жэл хамта ... гектар бүриһөө 8,6 центнер үбһэ ... ряагаа. Энэнь урда жэлнүүдэйхиһээ орбол 2 дахин шахуу ехэ бол...

Л. Герасимов.

НҮХЭД МАЛШАД! Адуу малай үбэлжэлгые хэр һайнаар угтажа байнат?

☆ ☆☆

алаа тобир тарганаар ондо оруулхабди

най «Эрдэм» совхозой малшад ашаг шэмэ дээшэлүүлхын оролдолго ехээр гаргажа хай. Жэлэй эхинһээ 9 һарын шада һү һаалга нилээд дээшэ. Хэрбээ нёдондо бүхэли жэл соо 20 гара мянган центнер һаагдаһан байбал, мүнөө 19147 нер һаагдаад байна. Ноохо ные 2 дахин ехэдхээбди. 1957 хамта 253 центнер ноохон абн һаа, мүнөө жэл 492 центнер н тушаагдаа.

этэй хамта совхознай үнгэрэгжэлдэ 5 мянган центнер мяха һан байгаа. Байгша ондо нёнойхиһоо 800 центнерээр ехэ тушааха зорилготойбди. Мяха алгаар жэлэйнгээ түсэбые Окин 41 жэлэй ой болотор дүүрэр хараалнабди. Мүнөө гурба кварталай түсэб дүүргэгдэн. Илангаяа гахай, тахяа шубуу мяха тушаалга горьтойхон элхэ юм. Жэшээлхэдэ, тахяа уунай мяха тушаалга 43 центээ 170 центнер хүрэтэрөө дээээ байна.

овхозоймнай малшад партиин съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн алистическэ мүрысөөндэ оролл, үбэлжэлгые һайн бэлэдхэлээр угтахын түлөө тэмсэжэ хай. Мүнөө жэл хонидоймнай 2 дахин шахуу олошороо. Хама 23 мянган толгой хонитойбди. доо дулаан, һайн байрануудаар ахын тулада шэнэ хото хорёо 3 ута түхеэрээбди. 6 отарануудай а үргэдхэгдэжэ заһагдаа. Мүн барилганууд олоор бодхоог. Боом, Брянск гэжэ газарта -120 толгой үнеэдэй байха 2 а баригдаа. Мүнөө үедэ махуушарһан байранууд бараг шахуу заһагдажа дүүрэнхэй. а 10 мянга гаран тахяа шуай байхаар түхеэрэгдэһэн 2 тий байра баригдажа, ашаглал оруулагданхай.

ал ажалай хүндэ хүдэлмэрииеожоруулха хүдэлмэри хэгдэнэ. иин хоёр фермэдэ автоуһалуудхогдоо. Үбэлэй үедэ үнеэд эн уһаар уһалагдаха юм. Тиизорилгоор фермэ бүхэндэ тус түхеэрэлгэнүүд бэлдэгдэжэ а. Гадна нүхэд Т. Цыбиков, армаев гэгшэдэй даадаг отараай хонид үбэлдөө уһаар дутабайгаа. Эндэ уһа зөөжэ хониуһалдаг һэн. Ахалагша хони Эрдынеевэй отарын дэргэдэ малтагдажа, тэндэнь уһа гар насос табигданхай. Нёдондо геологууд Боом тосхондо эг газар үрэмдэһэн юм. эээнь уһан бурьялан гарадаг хой. Эндэ ахалагша хонишон ен Будаевай даадаг хонишобригадынхидта шэнэ хото хорёо рэгдэбэ.

лай үбэлжэлгын байрануудта һара хүрэхэ үбһэ тэжээл зөөгй.

А. Тугаринов, Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой главна зоотехник.

Ториин аймагай «Улаан Тори» колхоз ниитынгээ малые һайн, дулаан байраар хангахын тула ехэ хүдэлмэри хэнэ. Хонидой типовой байранууд гүйсэд бэлэн болонхой. 300 үнеэнэй байха байранууд баригдажа байна. Тэдэнэй хоёрынь мүнөө дүүргэгдэхэ дутэлөө. Мүн малшад, хонишодто һайн гэрнүүд бодхоогдобо. Ганса мүнөө жэлдэ гурбан шэнэ гэр баригдаа. **Зураг дээрэ:** шулуугаар баригдаһан, 100 үнеэнэй байха байрада кормушка дархалагдажа байна.

А. Мантаевай фото.

Малайнгаа байра заһанагүй

Заиграйн аймагай олонхи колхозууд ерэхэ жэлэйнгээ үбэлжэлгэдэ бэлдэн, малай байрануудые шэнээр барижа, хуушанииень заһажа, байра шадархи наг шэбхэ сабшалан, таряалангай газарта гаргажа байнхай.

Гэхэтэй хамта тэндэхи Димитровой нэрэмжэтэ колхоз энэ шухалын шухала хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр бэлдэжэ байна.

Тус колхозой малай бүхы байранууд, хото хорёонь шэнэлэн заһагдахаар болонхой. Энээнииень колхозой хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүндэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Казарбин) һайса мэдэжэ байбашье, зохихо хэмжээ абанагүй.

— Малай байрануудые, үбэлжэлгын газаа орожо ерэхэһээ урид, заһаха хэрэгтэй байгаа. Теэд ажаллаха хүнүүд ехээр дутана. Барилгын модо, шулууншье хомор. Малнай хуушан байрада үбэлжэхэ болохонь ха,—гэжэ нүхэр Казарбин һанаа амараар хөөрэнэ.

Колхозой центртэ байрлаһан МТФ-гэй байра, хото хорёо харахада, үбэлдэ бэлэдхэжэ байһан хэбэргүй. Эндэхи үнеэдэй байрын хоёр таһалгын потолок миил хабтагайгаар оройлогдоод лэ, дээрэһээ шоройгоор, хибэдэһээр хушагдаагүй. Дороһоонь харахада, хабтагайнуудынь хоорондоо ехэ забһартай. Тиигээдшье энэ байрын ханануудайнь нүхэн шабагдаа, шэглэгдээгүй. Олон раманууд шэллэгдээгүй байһаар. Дүүжэн харгы, вагонеткэнүүд эбдэршэнхэй. Мүн хорёо хотоншье һандаржа муудашаһан, наг шэбхэһээшье сэбэрлэгдээгүй байна бшуу.

Колхозой дархашуул хониной хоёр шэнэ байра барижа эхилһээр гурбан һараһаа үлүү болобо. Теэд ажалынь урагшаа ябанагүй. Барилга ямар шалтагаанһаа удаарууланаб гэхэдэ, оройдоо 3—4 хүн тэндэнь хүдэлмэрилнэ. Иигэжэ ажаллаха болоо һаа, үбэлжэлгын эхилтэр тэдэнэр хонидойнгоо байра барижа дүүргэхэгүй болоно.

Гадна мал ажал дээрэ ябаһан хүнүүдые һайн байра байдалаар хангаха тухай колхозой правлени анхарал табинагүй. Залуу һаалишадай байдаг байра заһагдаашьегүй, хүйтэн. Түлеэншье бэлдэгдээгүй. Радио табигдаагүй, зайн гал оруулагдаагүй юм. Мүн шэнэ газетэ, журналнууд саг соогоо абаашагдадаггүй, удаан таһалдуулагдадаг. Малшадай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэдэггүй. Түрүү малшадые ажалайнь талаар урмашуулха ябадал тоогдодоггүй.

—Малай байрада сугларшаһан наг шэбхэеэ шэрэжэ гаргаха аргагүй байгдана. Мориной олдоходо, хоорботой тэргэ олдохогүй. Тэргын олдоо һаа, морин олдохогүй. Энээн тухай колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ яһала хэлэдэг лэ гээшэлди даа. Теэд туһа болоногүй. Тиихэдэ мүнөө үнеэдтээ нэмэлтэ тэжээл үгэбэл һайн һэн. Үгэхэшье гэхэдээ шэмэтэ тэжээлгүйбди,—гэжэ фермын ахалагша һаалишан Клавдия Карбаинова гомдолтойгоор хэлэнэ. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд саг соонь оролдолго гаргаа һаа, мүнөө үнеэдтээ шэмэтэ тэжээл үгэжэ байха дүүрэн аргатай байгаа. Тэжээлдэ хэрэглэхын зорилгоор турнепс тариһан аад, тэрэнь хуряагдангүй, газар дороо хэбтэһээр.

Ниитын малай үбэлжэлгэдэ саг соонь хүсэдөөр бэлдэхын тула тус колхозой правлени, партийна эхин организаци яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Л. Воробьев.

Республикын колхоз, совхозуудта орооһото ургамалнуудай, хартаабхын үрэһэ хаалга тухай

1958 оной октябрийн 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Орооһото ургамалнуудай үрэһэнэй хаалгадаһаниинь (страховой фондгүйгөөр)	Хартаабхын үрэһэнэй хаалгадаһаниинь
Б-Кударын	103,2	51,6
Баргажанай	74,4	52,0
Баунтын	4,0	33,3
Бичурын	98,8	59,2
Зэдын	97,2	21,8
Яруунын	82,4	18,4
Заиграйн	51,2	19,4
Закаменай	100,4	45,6
Иволгын	87,6	37,9
Кабанскын	96,8	43,9
Хэжэнгын	89,4	8,3
Кударын	17,7	61,9
Курумканай	39,3	56,2
Кяхтын	91,5	53,0
Мухаршэбэрэй	94,3	47,6
Ахын	—	—
Прибайкальска	102,1	32,2
Хойто-Байгалай	—	—
Сэлэнгын	90,6	39,5
Тарбагатайн	94,6	48,0
Ториин	104,4	44,2
Түнхэнэй	98,5	81,8
Хориин	60,3	17,0
СОВХОЗУУД:		
Бичурын	120,4	3,9
Борьёогой	90,7	48,0
Яруунын	102,2	61,1
Кяхтын	73,2	52,0
Сэлэнгын	47,2	20,0
Хориин	38,1	—
«Эрдэм»	100,2	28,6

Хориин аймагта

СОМОНОЙ СОВЕТ ҺАЙНААР ХҮДЭЛНЭ

Дээдэ Хүрьбын сомон дотор (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренов Г. А.) соёл культурые хүгжөөхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Эндэ Хүрьбын леспромхоз Тээгдэ тосхондо электростанци, мүн типовой бани шэнээр барижа дүүргээд, һаяар ашаглалгада үгэхэнь.

Сомоной Совет ажалшадай байра байдалые һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Энэ оной гансахан сентябрь, октябрь һарануудта сомон дотор 12 шэнэ, һаруул һайхан байшан гэрнүүд бодоо. Совхозой 5-дахи, 6-дахи фермын тосхонууд болохо Тээгдэ, Бэлшэр, Тохорюутада олон гэр һэльбэн заһагдаа.

КАНАВАНУУД ШЭНЭЭР МАЛТАГДАБА

Һүүлэй хэдэн үдэрэй туршада «Улаан Одон» колхоз Түглэ, Нарин, Дундада болон Заха гэжэ сабшалангай газарнуудта хамта дээрээ 8500 метр утатай канавануудые техникын хүсөөр малтаба.

Тэрэшэлэн газар уһалха Шубэгын системэ һайжаруулагдаха юм.

Г. Цыреторов.

Мархайн ашаТархай

Хамарһаа сааша харанагүйт, хүндэтэ Роговой!

Тайгын хуули, тайгын заншал гэжэ Та дуулаһан байхат, теэд советскэ үедэ иимэ байдал үгы болонхой гэжэ үшөө мэдэхэгүй байба гүт, хүндэтэ Роговой!

Та Бурядай совнархозой УРС-ын начальник байнат. Юушье хэлэхэб, дээгүүр тушаал гээшэ даа.

«Тайга» гэжэ дуулахадаа хүртэшэгүй холын ногоон хизаар, бүдүүн нарһадые, һоно батаганые, ялхитай шабартай яндан харгые урдаа хаража болоот.

Тиигээ һаа эндүүрээт, мүнөө заһамал харгынууд захагүй тайга соогуур таран һууриһаһан леспромхозууд тээшэ һунан ошоно, Танай хонходоходо хүнгэхэн машина хүрэжэ ерээд, хүлеэжэ байха.

Али хамар доротнай байһан харьяата ОРС-нуудтатнай юунэй боложо байһые мэдэнэгүй гүт? Тиигээ һаатнай зарим тэды залд гэмэ һонинуудые дуулгажархихамнай, шэхээ һонороор табяад һуугты.

Хургаа даран тоолое:

1) Хахад жэл соо Хандагайн ЛПХ-эй ОРС-до 145 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн хии һалхинда табигдан хиидэшоо. Хандагатайн ЛПХ-эй ОРС-до 66 мянган түхэриг, Шулуутайн, Хориин ЛПХ-нуудай ОРС-нуудта мүн лэ тэды шэнээн гүрэнэй шарбуунсанууд дутаагдаад байна.

2) Танай мэдэлэй ОРС-ын саарһа данса шалгаа, уншаа һаа, энэл жэлэй хахад соо эгээл 117 хүн ажалһаа гаргагдаа, орондонь 100 хүн шэнээр абтаа.

3) Наймаанай гэрнүүд болон складуудай барилга оройдоо 46 процент дүүргэгдээ, хараалагдаһан 36 объектнүүдһээ оройдоол 11-ниинь баригдажа эхилэнхэй.

Зай, ямар байнаб? Залд гэхээр бэзэ?

Эдэ бүгэдые шалгахынь тулада аппарадайнгаа хүдэлмэришэн Ефимовые өөрынгөө орондо дахин эльгээжэ бү орхигты. ОРС-ынгоо хабаата столово сооһоо газаашаа гарангүй шэлтэй харые сэржэмдээд, шиидхэхэ асуудалнуудтаа шэгшыгээшье хүргэнгүй һөөргөө бусашаха. Шулуутайн ОРС-ын газаа тэрээнэй шууяжа байхыень хараһан леспромхозой директор нүхэр Тугутов аргадажа амархыень абаашаа гэһэн һураг бии. Та мэдэхэ гүт, али дүтынгөө хүн болоходонь дүлии болоод һууна гүт?

Архиин орондо амтатай хоол ажалшан зондоо элбэг дэлбэгээр эльгээжэ байгаа һаатнай Танай гарай Ефимов тангаршаажа тэндэ ябахагүй һэн бэшэ гү?

Бусадшье Танай гарай найдамтай зонтнай буруу замаар хадуурна гэлсэнэ.

Байгалай ЛПХ-эй ОРС-ын начальник Шубин гээшэ шүүмжэлэлдэ ехэ дурагүй гэжэ дуулаад байнабди. Огсом бүдүүлиг зантай, олоной үгэ шагнадаггүй. Энэ ябадалыень суглаан дээрэ элирүүлһэн складые даагша Артемьева ажалһаа намнуулшоо.

Нүхэр Роговой, тэрэ Шубинтнай Тантаяа иимээр хөөрэлдэдэг гү, али нэгэ бага ондоохоноор гү?

Хориин ЛПХ-эй ОРС-ын начальник Балихин холшор зантай, хододоол шэлтэй харые шэлээгээд, хүдэлмэришэдэй комитедэйхидые хүнүүд гэжэ хүндэлэнгүй, тоонгүй ябадаг юм ха.

Баруун-Тарбагатайн ОРС-ын начальник Воронин эндэ дурсагдаһан Танай мэдэлэй зонһоо мүн лэ дутахагүй. Профсоюзна суглаанда тоосоото элидхэл хэхэ аад, тоонгүй, зайжа ябадаг гэлсэнэ. Үнгэрхэдөө хүнэй салин хүлһэнһөө янза бүриин яла өөрөө һанаад, даража байдаг юм ха.

Хүндэтэ Роговой, хүрэг даа, олон юумэ һануулаад яахамнайб. Совнархозой дүрбэн дабхар үндэр байшангай дабхарһаа доошоо буужа, өөрынгөө мэдэлэй ОРС-нуудаар ябажа ерээ һаатнай, ямаршье зохид бэлэй.

Тайгын хуули, тайгын заншал гэжэ байха ёһогүй, хаанашье манай совет гурим, манай заншал байха ёһотой бэшэ гү?

Юун гэжэ һананат, хүндэтэ Роговой?

М. Тархай.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД

Нээгдэхэеэ болишоһон магазин

Хэжэнгын аймагай «Победа» колхозой 1-дэхи бригадын дэргэдэ магазин бии нэрэтэй аад, үнинһөө хойшо сагай гуримаар ажаллахаяа болишоһон юм.

Наймаалагша нүхэр Содномова магазинаа өөрынгөө дуратай сагта нээдэг. Мүнөө магазин хори гаран хоног соо хаалтатай байһаар.

Гадна нүхэр Содномова нюур хаража наймаа хэдэг. Һай һайн эд бараанай ерэхэдэ, саашань хээд, хожомынь дүтынгөө, мүн танил хүндөө үгэжэрхидэг гү, али өөрөө абашадаг юм. Заримдаа эд бараа асараад, наймаалжа байха үедөө «баабай, энэ бүдһөө хэды метр абахамнайб? Али энээнһээ абахамнай гү? гэжэ һэнгэргүйгөөр бэе бэеһээ һуралсаад, хэрэгтэй бүдөө саашань хэжэ байдаг. Харин энэ үедэ эд бараа абаха һанаатай ерэһэн хүн зон ээлжээндэ байжа, энэ тэрэ бүд намда хүртэхэ гээшэ гү гэжэ һанаагаа зобожо байха юм.

Гүрэндэ худалдаһан продукцида табигдаха подушка, скатер, хилэн гэхэ мэтын һай һайн эд бараан үни удаан хэбтүүлэгдээд, һүүлдэнь миин наймаалагдаха болоходонь, наймаалагша эндэхи зондо мэдүүлэнгүй, аргыень оложо, хойто үүдээр худалдажархидаг заншалтай. Гэнтэ мэдэн гэхэдэ эдэ бараан үни миин наймаалагдашаһан байдаг. Гадна тус магазинда керосин ходо таһалдуулагдажа асарагдана. Тиимэһээ мүнөө зарим тосхонуудта электрын галай яларжа байхада, керосин үгы дээрэһээ харанхыгаар һууха саг гарадаг гээшэ.

Магазин соонь ариг сэбэр сахигданагүй, муухай, бог шоройтой байдаг.

Энэ магазиние ойрын сагта зохихо гуримтай болгыт гэһэн эрилтэ Дээдэ Хэжэнгын сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Шагдароной урда табигдана. **Ц. Цыбанов.**

Эмнэлгын гурим сахиха

Горячинск курортдо бэеэ аргалуулжа байһан хүнүүд тухай зохихо анхарал хандуулагданагүй. «Нилээд олон үдэр эндэ байбашье, һайнаар бэеэ аргалуулаагүйбди» гэжэ эндэ байгшад хэлсэдэг болонхой.

Юуб гэхэдэ, эмнэлгын гурим сахигданагүй. Бэеэ аргалуулха гэжэ ерэһэн хүнүүдые врач наринаар үзэжэ, ямар эмнэлгэ хэрэгтэй байһыень тодорхойлногүй. Үдэрэй нэгэ дахин торходо ороо һаа, эмнэлгэ дүүрээ гэжэ тоологдодог. Зарим үбшэн хүнүүдтэ хлористо кальцяар тарилга хэхэ гэжэ врач заабари үгэдэг. Олонхи ушарта энэ тарилга хүсэд хэгдэдэггүй, эмынь дууһашадаг юм. Жэшээлхэдэ, намда хлористо кальцяар 3—4 тарилга хээд, энэ эм дууһашоо гэһэн байгаа. Тэрэ гэһээр хэдэн үдэрэй үнгэрбэшье, хлористо кальци үгы байһаар.

Эндэ ерэгшэд үдэрэй ямаршье гуримгүйгөөр байдаг. Үглөөниинь хэды часта бодохоб, үдэрынь хэды час амарха ёһотойб гэжэ хэншье хэлэжэ үгэнэгүй.

Мүн эдеэ хоол нэгэ янза байдаг. Загаһанай зүйл ехэ хомор. Тус курортһоо холо бэшэ, оройдоо долоон километрын газарта загаһа баридаг артель бии юм. Энэ артельһээ һая баригдаһан загаһа абажа, бэеэ аргалуулжа байһан зониие эдеэлүүлхэеэ яана гээшэб?

Гадна курортдо байгшадай культурна эрилтэ муугаар хангагдана. Лекци уншагданагүй шахуу. Курортын дэргэдэхи клуб соо ехэ хүйтэн юм. Тиимэһээ эндэ байгшад хүдөөгэй клуб ошожо, кино харадаг. Теэд энэ клубынь ехэ уйтан, оройдоо 40—50 хүнэй һууха һууритай. Тиимэһээ кино хараха гээ һаа, хүл дээрээ байха ушар гарадаг.

Республикын Элүүрые хамгаалгын министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд тус курортын байдалаар һонирхоногүй гээшэ ха. Эндэ ерэжэ, курортын бүхы дутагдалые элирүүлхэ хэрэгтэй байгаа. Тус курортдо манай республикын ажалшадһаа гадна, Алтайн хизаарһаа, Дальна Востогһоо бэеэ аргалуулхаяа хүнүүд ерэнэ. Элүүрые хамгаалгын министерство Горячинск курортын байдал һайжаруулха тухай асуудал курортнуудай Читын Управлениин урда табихаяа яана гээшэб? **Д. Цыбиков.**

Ородой түрүүшын марксистска бүлэг

(Байгуулагдаһаар 75 жэлэйн ойдо)

эрэгшэ зуун жэлэй 80-аад ай эхеэр Г. В. Плеханов түй бишыхан бүлэг революционароднигууд хилын саана ошоатай болоод, тэндэ марксизэдэбхитэйгээр шудалжа эхилБаруун Европын хүдэлмэрихүдэлөөнтэй танилсаһан юм. 3 оной октябриин 25-да энэ хүнүүд народнигуудтай холарисаагаа эсэслэн таһалдуулай, ородой хүдэлмэришэн антусгаар парти эмхидхэхэ түрограммна мэдүүлгэ хээ һэн. сизм дэлгэрүүлхэ, народниүзэлые шүүмжэлхэ, маркн суртал баримталан Россин шадай аша туһада ородой лай тон шухала асуудалнууэнжэлэн харуулха хэрэгые ынгөө гол зорилго гэжэ тэрэ соносхоһон байгаа.

эжэ 75 жэлэй саада тээ Же(Швейцари) ородой марксиитүрүүшын организаци—«Ажалөөрэлгын» бүлэг байгуулагэн. Тэндэнь Г. В. Плеханов, Аксельрод, Л. Г. Дейч, В. И. ич, В. И. Игнатов ородог һэн. лай сүлөөрэлгын» бүлэгые измын бэлигтэй теоретик, андист Г. В. Плеханов эмхүтэлбэрилөө бэлэй.

алай сүлөөрэлгын» бүлэг а марксизмые дэлгэрүүлхэаа ехэ үүргэ дүүргээ, марка парти байгуулхада түрүүлхам боложо үгөө. Тэрэ бүгшүүд К. Марксын, Ф. Элн зохёолнуудые ород хэлэн оршуулжа хэблээд, Росси досусаар дэлгэрүүлдэг һэн. Мүн марксизмые олон зондо ха зорилгоор хэдэ хэдэн зоудые өөһэдөө бэшэһэн байха. Эдэ зохёолнууд соонь Россин ниитын харилсаае марксистска ёһоор шэнжэлэн бэшэгдэдэг һэн. Эдэ бүгэдэ юундэ хэрэгтэй болооб гэхэдэ, ородой революционно хүдэлөөн дотор народнигуудай үзэл ехэхэн нүлөөтэй байгаа ха юм. Росси өөрынгөө онсо замаар хүгжэнэ, тиимэһээ марксизмые Россида хэрэглэжэ болохогүй, харин Баруун Европын капиталистическэ оронууд тушаал хэрэглэхэдэ болохо юм гэжэ народнигууд номнодог һэн. Народнигуудай иимэ алдуутай үзэл бодолые элишэлэн шүүмжэлээд, марксистска философиин, политическэ экономиин, научна социализмын гол заабаринуудые найруулан бэшэхэ, тэдэ заабаринуудыень хүтэлбэри болгон ородой революционернүүдэй бодото зорилгонуудые харуулха ёһотой байгаа.

XIX зуун жэлэй наяад, ерээд онуудай туршада Плехановай олон зохёолнууд удаа дараалан хэблэгдэн гараһан юм. Тэдэнэй эгээн томонуудыень нэрлэбэл: «Социализм ба политическэ тэмсэл», «Бидэнэй арсалдаанууд», «Ажалай сүлөөрэлгын» социал-демократическа бүлэгэй программа» ба бусад зохёолнууд болоно. Өөрынгөө зохёолнууд дотор Плеханов народнигуудай үзэлые зада шүүмжэлээ һэн. Росси дотор капитализм хүгжэхэ ёһотой гү, али үгы гү гэжэ народнигуудай идеалистическэ ёһоор табидаг асуудалай үндэһэ баримтагүй байһые Г. В. Плеханов элирүүлээ. Росси капитализмын замда ороод байна, тэндэ революционно шэнэ хүсэн—хүдэлмэришэн анги бии болоод хүгжэжэ байна, тиимэһээ ородой революционернүүд энэ хүгжэлтые зорюута һаатуулхаяа дэмы оролдохо ёһогүй, харин тэмсэлээ хэхэдээ хүдэлмэришэн ангида түшэглэжэ, тэрэнэй ангиин мэдэрэлые хүгжөөхэ, марксистска парти байгуулха, пролетариадай диктатура тогтоохо ёһотой гэжэ Плеханов харуулаа. Г. В. Плеханов марксистска материализмые өөрынгөө зохёолнууд дотор баяжуулаа. «Түүхын хүгжэлтэдэ монистическэ ёһоор хандалгын асуудал тушаа» номынь энэ талаар угаа ехэ удха шанартай.

«Ажалай сүлөөрэлгын» бүлэгэй зохёоһон программа Россидахи марксистска хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ ехэхэн үүргэ дүүргээ һэн. Тус программань ородой марксистнуудай тэмсэхэ замые, бэелүүлхэ зорилгонуудые тэрэ үедөө гол түлэб зүбөөр тодорхойлһон байгаа. Имагтал хүдэлмэришэн анги социализмын түлөө бэеэ даагаад тэмсэхэ тэмсэлшэ мүн гэжэ программа соонь онсолон тэмдэглэгдэнэ. Пролетариадай аласай уг зорилгонь капитализмые ниитын шэнэ байгуулалтаар — коммунизмаар һэлгэхэ хэрэг мүн. Энэ зорилго туйлахын тула түрүүшээр хүдэлмэришэн анги политическэ засагые гартаа абаха ёһотой гэжэ тэндэнь хэлэгдэнэ. Хүдэлмэришэнэй революционно парти байгуулха шухала, тэрэ парти нэн түрүүн хаанта засагые унагааха политическэ зорилго табиха ёһотой гэжэ программа соонь соносхогдоо бэлэй. Теэд болохоёо байһан буржуазна революцида ангинуудай хүсэнэй хубаарилгые Плехановай бүлэг тодо һайнаар ойлгожо шадаагүй, революцида таряашадай дүүргэхэ үүргые зүбөөр сэгнэжэ шадаагүй һэн. Пролетариат политическэ тэмсэлээ хэхэдээ буржуазие хараадаа абаха ёһотой гэжэ зарим зохёолнууд соогоо Плеханов алдуутайгаар бэшэдэг бэлэй. Харин таряашадай революционно үүргые Плеханов заримдаа оройдоо тоодоггүй байгаа.

«Ажалай сүлөөрэлгын» бүлэгэй түүхэтэ удха шанарынь гэбэл, энэ бүлэг хадаа Росси дотор марксизм дэлгэрүүлхэдэ ехэ үүргэ дүүргээ. Гэбэшье энэ бүлэг хадаа хүдэлмэришэнэй олониитын хүдэлөөнтэй холбоогүй байһан юм. Росси дотор хи хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй болон пролетариадай партиин түүхэдэ энэ түрүүшын марксистска организаци ямар һуури эзэлээб гэжэ В. И. Ленин тодорхойлон бэшээ һэн. «Ажалай сүлөөрэлгын» бүлэг социал-демократиие имагтал теоретическэ талаарнь үндэһэлэн байгуулаад, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн тээшэ түрүүшын алхам хээ»,—гэжэ Ленин бэшэһэн байна. (Зохёолнууд, том 20, нюур 255). Хоёрдохи алхамыень Ленинэй байгуулһан «Хүдэлмэришэн ангиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй союз» хээ. Энэ союз научна социализмые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй холбоо һэн. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн тээшэ гурбадахи алхамыень РСДРП-гэй хоёрдохи съездые бэлэдхэһэн Ленинэй «Искра» газетэ хэһэн байгаа.

Б. Баймин, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлдэг бүлгэмэй гэшүүн.

Олоной хүсөөр сад таригдана

Заиграй тосхоной тэг дунда юһэн гектар эзэгүй талмай байдаг һэн. Тэндээ модо һуулгажа, сэсэрлиг сад болгохо гэһэн һанамжа үнинһөө хойшо хэлэгдэдэгшье һаа, тэрэниие эмхидхэхэ хүн олдодоггүй байһан юм.

Гурбан жэлэй соёлой добтолгын соносхогдоһоной һүүлээр Заиграйн залуушуул тэрэ талмайдаа «добтолго» хэхэ гэжэ шиидээ һэн. Энэ хүдэлмэриие ВЛКСМ-эй Заиграйн айком ударидан хүтэлбэрилжэ, нэгэ һарын турша соо сад сэсэрлиг тариха хүдэлмэри эмхидхэбэ.

Эндэ комсомол-залуушуул амаралтын үдэр бүхэндэ, мүн хүдэлмэриингөө һүүлээр гаража, модо һуулгаха нүхэ малтаа, сэсэрлигээ тойруулжа хашаа бариа, модо һуулгаа. Тиигэ тиигэһээр садай хашааншье хаагдаһан, бүтүү шугы болотороо мододшье һуулгагдаһан байна.

Сад тарилгын хүдэлмэридэ үдэрэй 70—90 хүрэтэр залуушуул, үбгэд, хүгшэдшье хабаадалсаа. Тиигэжэ мянга гаран модод эндэ таригдаба.

М. Будаев.

Тобшо һонин

☆ Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи бригадын хартаабха ургуулагшад М. Тубчинова, Ц. Гомбоева гэгшэд дааһан 0,80 гектар газар дээрэһээ 185 центнер ургаса хуряаба.

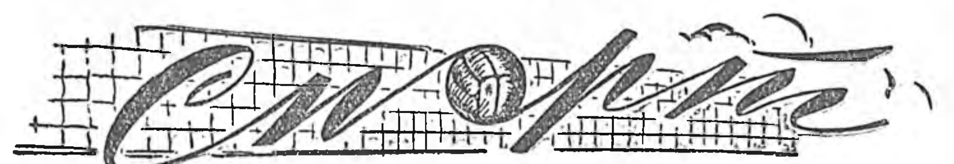
Г. Бадмаев.

☆ Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб тосхондо энэ жэл арбаад шэнэ гэр, Үдэнгэдэ бани, байрын хэдэн гэр баригдаа. Мүн Сонин, Баруун Хэлтэгэй гэжэ газарнуудта малай олон байра баригдажа байнхай.

А. Бадмаев, З. Галсанова.

☆ Кударын аймагай Кударын сельпо эд бараа худалдаха түсэбөө дүүргэхэ, пай суглуулха, кооперацида шэнэ гэшүүдые хамжуулха талаар түрүү сельпо гэжэ тоологдодог. Илангаяа Г. А. Шабанова наймаалагшатай магазин һайнаар хүдэлнэ. Тэрэ магазин ходо сэбэр, эд бараанинь зохидоор табигдаһан, худалдан абагшадта Шабанова зохидоор хандадаг юм. Тиимэһээ нүхэр Шабанова эд бараа худалдаха түсэбөө ходо дүүргэнэ.

О. Бадмаев.

Мэргэн буудагшад спартакиадада бэлэдхэнэ

РСФСР-эй арадуудай хоёрдохи спартакиадада эрхимээр бэлэдхэхэ гэһэн уряае республикымнай мэргэн буудагшадай суглуулагдамал команда хамагһаа түрүүлэн дэмжэбэ. Мэргэн буудагшад Шипигусев, Алексеев, Попов, Николаев гэгшэд мүнөө һорилгын сагаалса буудажа байна. «Түхэреэн сагаалса юундэ үгы гээшэб» гэһэн асуудалые тэдэнэр зүб табина.

Үнэхөөрөө Улан-Удэдэмнай тиимэ сагаалса үгы байшоо. Шэлэй заводойхид тэрэниие бэлэдхэхэ талаар туһаламжа үзүүлхэбди гэһэн аад, материалай үгы дээрэһээ бүтээжэ шадахаяа болёод байна. Хэды тиимэ болобошье, мэргэн буудагшад арга хурга арай гэжэ бэдэрэн, һорилгынгоо бэлэдхэлые үргэлжэлүүлнэ. Тиигэжэ, Читын спортсменүүдтэй һаяхан уулзаһан байха юм. Читын областиин команда спортын гурбан мастер, нэгэдэхи разрядай гурбан буудагшадһаа бүридэһэн байгаа. Тиихэдэнь республикынгаа нэрэ хүндые нэгэдэхи разрядай мэргэн буудагша Шипигусев, Попов, хоёрдохи разрядай буудагшад Танцырев, Алексеев, Удалов, спортын разрядгүй спортсмен Николаев гэгшэд хамгаалһан байна.

Туд бүриин түрүү һуури эзэлэлгэдэ Бурядай командын капитан Шипигусев сагаалса мэргэнээр тудажа, Читын спортсмен Марков гэгшэтэй 1-дэхи, 2-дохи һуури эзэлээ. Бурядаймнай бусад мэргэн буудагшад 2-дохи разрядай нормо дүүргэһэн байна.

А. Игумнов.

Һүүлшынхидээшье шүүгдэшоо

Футболоор СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө «Б» класста наадагшадай уулзалга Комсомольск городто болоһон байна. Тэндэ республикымнай «Локомотив» бүлгэмэй футболистнар талмайн эзэдтэй наадаба.

Эндэ улан-удынхид сезон соогоо һүүлшынхеэ наадаһан байгаа.

Уулзалга Комсомольск городойхидой илалтаар—2:0 тоотойгоор дүүрэһэн байна.

Манай футболистнар нааданай хоёрдохи эрьесэдэ нэгэшье командые илажа шадаагүй. Тиигэжэ Сибирь болон Дальна Востогой зонынхидой наадалгын таблица дээрэ һүүлшын һуурида ябаба.

Р. Григорьев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ФКП-гэй ЦК-гэй пленум

ПАРИЖ, октябриин 22. (ТАСС). Париж шадарай Аркей гэжэ һууринда Франциин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй пленум нээгдээ. Парламентын болохоёо байгаа һунгалтада бэлэдхэхэ тухай асуудал пленум зүбшэн хэлсэхэ байна. Энэ асуудалаар ФКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Вальдек Роше элидхэл хээ.

Албаниин сэрэгэй делегаци Вьетнамда ерэбэ

ХАНОЙ, октябриин 22. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын Национальна оборонын министерствын уряалаар Албаниин арадай армиин делегаци Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Арадай оборонын министр генерал-лейтенант Бекир Балуку түрүүтэйгээр Ханойдо мүнөөдэр ерээ.

Дайнда хабаадагшадай Советскэ комитедэй делегаци Белградта ошоод байна

БЕЛГРАД, октябриин 22. (ТАСС). Дайнда хабаадагшадай Советскэ комитедэй делегаци Белградта ошоод байна. Белградые фашистска эзэмдэгшэдһээ сүлөөлхын тулада болоһон байлдаануудай үедэ наһа бараһан советскэ, югославска сэрэгшэдэй хүүр дээрэ делегаци веногуудые табяа.

Хитадай правительствын хэһэн шэнэ уридшалан һануулганууд

ПЕКИН, октябриин 22. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна. Фуцзянь, Гуандун провинцинууд дээгүүр Америкын стратегическэ тагнуулай самолёт октябриин 22-ой 9 час 20 минутада ниидэжэ, агаарһаа тагнуул хэһэн байна.

КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэдэ иигэжэ мэдүүлхые даалгагдаа: манай ороной зүгһөө гуша гаран уридшалан һануулгын хэгдэбэшье, Америкын сэрэгэй корабльнууд манай орондо хамаатай уһанда ороһон зангаараа, мүн самолёдуудынь газар уһан дээгүүрнай ниидэжэл байдаг. Америкын сэрэгэй самолёт гэгээн сагаан үдэр дунда манай ороной газар дээгүүр элитээр ниидээ.

Манай орондо халдан ороһон энэ ябуулгань сэрэгэй хорото aаша гаргаха гэһэн зорилготой.

Тиимэһээ Хитадай правительство гушан юһэдэхеэ шангаар уридшалан һануулна.

ПЕКИН, октябриин 22. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Фуцзянь провинциин Пинтань, Мацзудао аралнууд шадарай манай орондо харьяата уһа руу Америкын сэрэгэй хоёр корабль октябриин 22-то ороо. США-гэй зүгһөө сэрэгэй иимэ хорото аашануудай хэгдэжэ байһантай дашарамдуулан, дүшэдэхеэ шангаар уридшалан һануулхые Хитадай гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэдэ даалгагдаба.

Атомна зэбсэгээр заналта хэхэ политика

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 22. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Холбоото Штадуудай армиин ассоциациин» жэл бүриин сессиин үсэгэлдэр Вашингтондо болоходо, штабуудай начальнигуудай нэгэдэмэл группын түрүүлэгшэ генерал Туайнинг үгэ хэлээ.

Ядерна зэбсэг саашадаа бүри олоор бүтээхэ гэһэн эрилтэ хэхэ зуураа, Туайнинг иигэжэ мэдүүлээ. США-гэй «Национальна политика» ямар эрилтэ табинаб гэхэдэ, Холбоото Штадуудта таарамжатай бүхы ушарта ядерна зэбсэг хэрэглэхэ шухала болоно.

Италида Америкын ракетэнүүд дамжуулан үгтэбэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 22. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Америкын «Найк-Геркулес», «Найк-Аякс» гэжэ маркын ракетэнүүд Италиин түлөөлэгшэдтэ үсэгэлдэр Макгрегортохи (Нью-Мексико штат) ракетнэ полигон дээрэ хуулитаар дамжуулан үгтөө.

Италиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник Манчинелли гэгшэдэ Америкын ракетнэ зэбсэг болон һомо хэрэгсэл хуулитаар дамжуулан үгэхэ үедэ, США-да Италиин 650 гаран офицер болон солдадые һургаха хүдэлмэри түгэсхэгдэһэн байгаа.

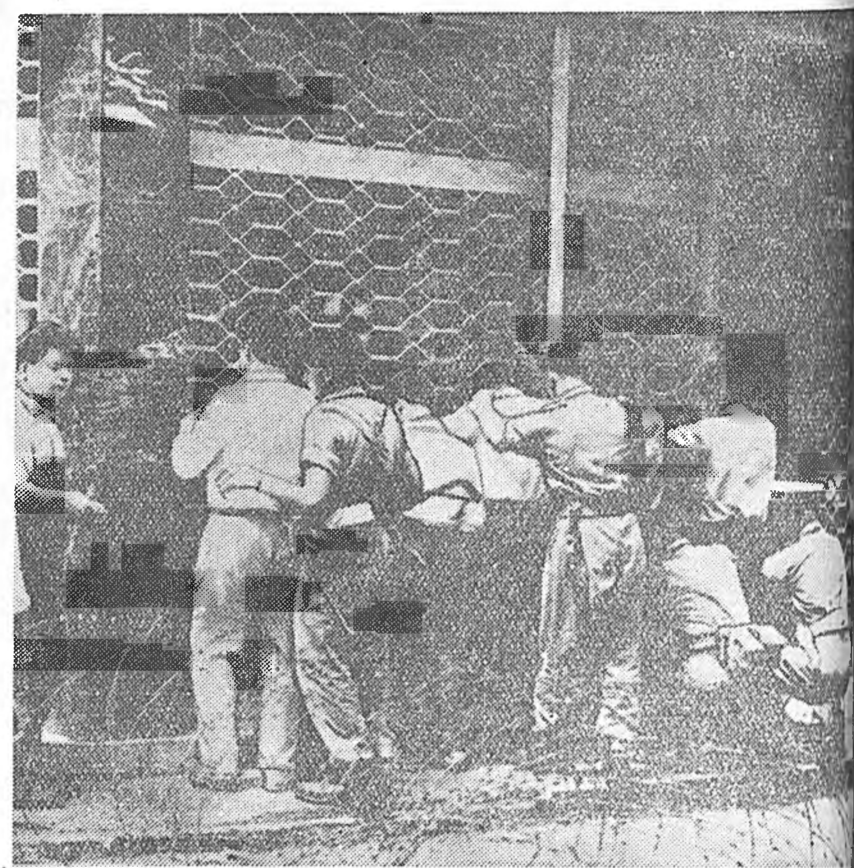
ФРГ-гэй сэрэгэй гаргаша 1 миллиард маркаар нэмээгдэхэнь

БОНН, октябриин 22. (ТАСС). 1959—1960 онуудай финансова жэлэй федеральна шэнэ бюджедые ФРГ-гэй правительство зүбшэжэ эхилхэнь гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

«Нейе Рейн-цейтунг» газетэ иигэжэ мэдээсэнэ. Шэнэ бюджедэй ёһоор, сэрэгэй гаргашанууд һүүлшын бюджедэйхидэ орходоо 1 миллиард маркаар нэмээгдэхэ байна.

США ядерна зэбсэг туршаһаар

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 22. (ТАСС). Невада штадай туршалгын полигон дээрэ ядерна зэбсэг мүнөөдэр шэнээр тэһэлэгдэбэ гэжэ Юнайтед Пресс интернейшнл агентство мэдээсэнэ.

Кипр. Никозидо арестовалагдаһан хэдэн кипрынхидые Англиин солд… нэгжэжэ байна. **ТАСС-эй фотохроника.**

Даллес Чай Кай-ши хоёрой хэлсээн тухай Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна

ПЕКИН, октябриин 22. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна: Тайбэйһээ абтаһан мэдээсэлэй ёһоор, США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес Чан Кай-ши хоёрой түрүүшын уулзалга үсэгэлдэр үдын хойто тээ боложо, Тайваниие Холбоото Штадуудай саашадаа эзэмдэхэ, Хитадта эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулгые үргэдхэхэ зорилготой сэрэгэй болон политическэ үгэсэлгэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Энэ уулзалгын болоһоной һүүлээр, Даллесай тусхай туһалагша Грин журналистнуудта иигэжэ мэдүүлбэ. «Даллес Чан Кай-ши хоёрой хэлсээнэй болоходо, тодорхой асуудалнууд зүбшэгдэбэ. Мүнөөнэй сэрэгэй болон политическэ байдал тухай асуудалнууд үсэгэлдэр болоһон хэлсээнэй үедэ зүбшэгдөө». Мүнөө боложо байһан хэлсээн, США-гэй болон чанкайшистнуудай хоорондохи харилсаае шэнээр хаража үзөөд, тэрэниие «саашадань бэхижүүлхэ» зорилготой юм гэжэ Грин онсолон тэмдэглээ. США-гэй болон чанкайшистнуудай хоорондохи хари… мүнөө үедэ яахадаа шэнээр хар… үзэхэ шухала гэжэ Даллес тоол… гээд журналистнууд Гринһээ а… гаа. Ушарынь хадаа Хитадай га… дээрэһээ американецуудые нэм… гаргахабди гэжэ мэдүүлээд, «к… мунистнууд онсо шанга байдал… нөө тохёолдуулаад байна гээд Г… харюусаа.

Тайбэйдэ толилогдоһон Даллес… мэдүүлгэ соо хэлсээнэй «гол зор… го» тодорхойлогдонхой. Мүнөө… хэлсээн хадаа США болон чанк… шистнуудай хоорондо шэнэ хэл… туйлаха бэшэ, харин һанал бод… хүсэдөөр мэдэлсэхэ зорилготой… гэжэ Даллес өөрынгөө мэдүүлгэ… зааһан байна гээд Грин тэмдэг…

Тайваниин засаг баригшадай т… хай тушаалта олон хүнүүд, т… тоодо «вице-президент» Чэнь Ч… «оборонын министр», «генерал… штабай начальник», «гадаадын… рэгүүдэй министр» үсэгэлдэр б… һон хэлсээндэ хабаадалсаа.

Чанкайшистска дээрмэшэдтэ сэрэгэй табан корабль США дамжуулан үгэбэ

ПЕКИН, октябриин 22. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна. Тайбэйһээ абтаһан мэдээсэлэй ёһоор, Хитадта граждан дай һүжэрөөхэ зорилгоор чанкайшистска дээрмэшэдтэ сэрэгэй 5 корабль Холбоото Штадууд дамжуулан үгөө.

Америкын эдэ 5 кораблиин гурбаниинь Тайваниин урда талын хубидахи чанкайшистска далайн-сэрэгэй базада үсэгэлдэр ерээ. Тиихэтээ хамта, США хадаа «Цз… мыньдао шадарай зэбсэгтэ хүс… дые шангадхаха» зорилгоор та… во-десантна хоёр судна чанкайш… ска түлөөлэгшэдтэ Сиэтлдэ үсэ… дэр дамжуулан үгөө.

Тайваниин урда талын дала… минэ табиха, мүн тэрэниие усад… үгы болгохо талаар Америкын… лон чанкайшистска далайн-сэр… хүсэнүүд мүнөө үедэ хамтар… манёвр хэжэ байнхай.

Боливидахи байдал

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 22. (ТАСС). Юнайтед Пресс интернейшнл агентствын мэдээсэлнүүдһээ хаража үзэхэдэ, президент Силес Суасо гэгшын правительствода эсэргүү үймөө татаха һэдэлгэ Боливиин ниислэл Ла Пас хотодо хэгдэһэн байна. Орон дотор онсо байдал тогтоохо тухай хуулиие Боливиин национальна конгресс тэрэ доронь батала̃н абаһан байна. Конгрессэй олонхид «Национально-революционно хүдэлөөн» гэдэг зонхилхы партиин гэшүүдһээ бүридэдэг юм.

Гүрэнэй радиостанциин дамжуулгада үндэһэлэн корреспон… иигэжэ мэдээсэнэ. «Социалист… скэ фаланга» гэжэ баруунай хар… үзэл баримталдаг парти үймөө… хидхэһэн байгаа. Тус парти… жэлэй туршада правительст… унагааха гэжэ хоёр дахин һэд… хээ. Үгэсөө хэгшэдэй зарима… тэрэ тоодо «Социалистическэ ф… ланга» гэжэ партиин хүтэлбэр… шэд арестовалагдаа, ороной б… газар дээрэхи, мүн ниислэл… дохи байдал намдуу тайбан б… гэжэ радио мэдээсээ.

Редакторай орлогшо С. Б. БАЛЬЖИНИМА…

Хүдөө уншагшадай һонирхомоор номууд

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын хэблэл ерэхэ жэлдэ «Хүдөө ажахыдахи дүй дүршэлые халан абалсалгын библиотечкэ» гэжэ нэрэтэй 11 ном, гадна 38 журнал, 2 плакат-газетэ, олон тоото альбом, зурагуудые гаргахань. Эдэ бүгэдые колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, үргэн ниитэ колхознигууд уншаха гэжэ хараалагдана.

Газар таряалан эрхилдэг, огород, сад таридаг хүдэлмэрилэгшэдэй уншахын тула «Кукуруза», «Газар таряалан», «Сад, огород» мэтын журналнууд хэблэгдэнэ.

«Хони үсхэбэрилгэ», «Һү, мяха үгэдэг мал үсхэбэрилгэ», «Мори үсхэбэрилгэ», «Гахай үсхэбэрилгэ», «Шубуу үсхэбэрилгэ» гэхэ мэтын, хамта найман журнал мал ажалда зорюулагданхай. Эдэ журналнууд соо Парти, Правительствын шиидхэбэринүүд тухай, мал үсхэбэрилхэдөө дүршэлтэй түрүү колхоз, совхозуудай ажал хүдэлмэри тухай бэшэгдэдэг. «Һүнэй фермэ» гэһэн номой хуудаһануудта һаалишад, малшадай фермэ, гүүртэнүүдые даагшадай дүй дүршэл тухай, үнеэдээ зүбөөр һааха, харууһалха тухай, фермэнүүдтэхи хүшэр хүндэ хүдэлмэриие оньһожоруулха тухай уншахада болоно. «Хүдөөгэй механизатор», «Колхоз, РТС, МТС, совхозуудта үгтэһэн техническэ зүбшэл» г. м. журналнууд соо хүдөө ажахын машина, зэмсэг заһабарилга, шэнэ техникэ гэхэ зэргын олон асуудалнууд толилон харуулагдадаг. «Тракторист, комбайнер, шофер» гэһэн номой хуудаһануудта колхоз, совхоз, РТС, МТС-үүдэй трактористнууд, комбайнер, шофернууд, механизаторнууд ажалайнгаа дүй дүршэлые халан абалсадаг, түрүү онол арга тухайгаа, тракторай хүдэлмэриин өөрынь үнэ химдаруулха, тарилгые һайнаар харууһалха тухай хэлэгдэнэ.

«Ой модоной ажахы» гэжэ журнал энэ ажахые эмхидхэн эрхилхэ, ой модо хамгаалха тухай бэшэдэг. Уһалалга, уһажуулгын хүдэлмэриие «Гидротехникэ ба мелиораци» гэжэ журнал харуулна.

«Хүдөө ажахыдахи дүй дүршэлые халан абалсалгын библиотечкэ» гэһэн хэһэг номуудые үргэн ниитэ колхознигуудай, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй һонирхожо уншахада болохо юм. Һара бүри гарадаг эдэ номууд агро-зоотехническэ курсануудта, хүдөө ажахын һургуули, техникумүүдтэ үзэхэдэ ехэ туһатай. Хүсэ, зөөри багаар гаргажа, хайшан гээд ехэ продукци абаха тухай, КПСС-эй XX съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ тухай, орооһо таряа, овощь, хартаабха бүри ехээр абадаг болохо тухай, өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай эдэ номууд соо хүдөө ажахын түрүүшүүл бэшэдэг гээшэ. Жэшээнь, «Орооһо таряанай, тэжээлэй культура» гэһэн ном соо хүдөө ажахын мэргэжэлтэд орооһо таряанай, тэжээлэй, бобово культурануудай үндэр баян ургаса абалгын агротехникэтэй уншагшадые танилсуулдаг.

Олохон уншагшад тус номуудые һайшаан магтажа, манай редакцида бэшэдэг юм. Жэшээлхэдэ, Эрхүүгэй областиин Залаpидахи заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд «Трактор, хүдөө ажахын машина, автомобильнуудые заһабарилга» гэһэн ном тухай иигэжэ бэшэнэ: «Энэ номые уншажа, ажал хүдэлмэридөө ехэ хэрэглэнэбди. Мүнөө үедэ иимэ номууд бидэндэ угаа шухала болонхой». Латвийска ССР-эй механизациин Алчонско училищидахи үйлэдбэриин һуралсалай мастер Ольшевский иигэжэ бэшэнэ: «Энэ ном хэшээлдээ бэлдэхэдэмнай тон ехэ туһа хүргэнэ. Тэрэнэй ашаар теоретическэ болон үйлэдбэриингөө һуралсалай шанар һайжаруулаабди».

Фрунзенска областиин «Киргизия» гэжэ колхоздо уншагшадай суглаа үнгэргэһэн байгаабди. Колхозой зоотехник Литвак гэгшэ тэрэ суглаан дээрэ иигэжэ хэлээ: «Һүнэй фермэ» гэһэн ном соо харуулагдадаг түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалан, ажал хүдэлмэридөө хэрэглэхэ зуураа, манай фермын малшад жэлдээ 5 мянган килограмм һү үнеэн бүриһөө һаадаг болоо». Мүнөө тус фермэдэ хүдэлмэрилдэг 35 хүн булта энэ ном захижа абана.

Манай уншагшадта «Гахай үсхэбэрилгэ» гэһэн номой ямар туһатай байдаг тухайда Ульяновска областиин Чимовэй нэрэмжэтэ совхозой зоотехник редакцидамнай иигэжэ бэшээ: «Энэ ном ойлгосотойгоор бэшэгдэнэ. Хүсэд эрдэмгүй, наһатайшаг гахайшаднайшье эндэ юунэй тухай хэлэгдэнэб гэжэ ядалгүй ойлгоно. Залуу һаалишад тухай хэлээдшье яалайб. Тэдэмнай бүхы тэмдэглэлнүүдэй удхые сээжэлдэжэрхёод байдаг. «Аттестат абаад, фермэдэ ошобо» гэһэн тэмдэглэлые (№ 3, 1958 он) залуу гахайшадһаа гадна, мүн мал ажалда хүдэлөөгүй 8—10-дахиие дүүргэһэн басагадта уншажа үгөө һэмди. Тиихэдэмнай олохон басагадынь гахайшан боложо, фермэдэмнай өөһэдынгөө дураар хүдэлхэеэ ерээ.

«Колхоз, совхозуудта үгтэһэн агротехническэ зүбшэл», «Колхоз, совхозуудта үгтэһэн зооветеринарна зүбшэл» гэһэн плакат-газетэнүүд һарадаа хоёр дахин гарадаг. Хүдөө ажахын үргэн ниитэ хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан эдэ плакат-газетэнүүд олондо ойлгосотой хэлэн дээрэ, тобшо тодохоноор, элдэб гоё зурагуудые хэрэглэжэ байгаад, хүдөө ажахын үйлэдбэриин шухала шухала асуудалнуудые тайлбарилан харуулдаг юм. Эдэниие агро-зоотехническэ курсануудта, кружогуудта, хүдөө ажахын һургуулинуудта хэрэглэхэдэ таараха байна. Эдэ плакат-газетэнүүд зузаан сааһан дээрэ нэгэ талададаа бэшэгтэйгээр хэблэгдэдэг. Тиимэһээ тэдэниие Культурын байшанда, клубуудта, колхозой правленидэ гү, али олон зоной суглардаг ондоошье газарта үлгэхэ няахада болоно.

Дээрэ дурсагдаһан библиотечкэ соомнай Бурядай АССР-эй түрүүшүүл тухай материал хэблэгдэхээр мүнөө бэлдэгдэжэ байна. Бурядай республикын хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд манай Хүдөө ажахын министерствын хэблэдэг ном, журналнуудые эдэбхитэйгээр захижа, һонирхон уншадаг байха бээ гэжэ найданабди.

М. Бородина, «Ороoһо таряанай болон тэжээлэй культура» гэжэ номой редактор.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00872. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № …